

Година XXVIII
БРОЈ 822
30. септембар 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

КАПЕТАН Кејт

ПОШТО ЈЕ ОСУЈЕТИО ПОКУШАЈ ТОМА АЈКУЛЕ ДА ДИГНЕ БРОД У ВАЗДУХ, ДЕЈВИД СЕ ПРЕБАЦИО НА ОБАЛУ ВЕРУЈУКИ ДА ЋЕ ГА ТАМО НАЋИ. ПОСЛЕ УЗАЛУДНОГ ТРАГАЊА, ВРАЋАО СЕ...

БРЖЕ!
ТАМО СЕ
НЕШТО
ДОГАЂА!

ИМАМ
ИЗНЕНАЂЕ-
ЊЕ ЗА
СВЕ ВАС!

ТОМ АЈКУЛА!
ДОК САМ ТЕ
ПОСВУДА ТРАЖИО,
КАПЕТАН КЕЈТ
ТЕ ЈЕ ОБЕСИЛА ...
КАО РИБУ!

КАКО СЕ ТО
ДОГОДИЛО?

КАД САМ ОТКРИЛА
ДА АЈКУЛА СПУШТА ЗЛА-
ТО У СВОЈ ЧАМАЦ...
ПРОСТО САМ ПУСТИЛА
ЈЕДНО ТОПОВСКО БУЛЕ
И ПОТОПИЛА ЧАМАЦ!

ТАКАВ ЈЕ
БИО КРАЈ
ТОМА АЈКУЛЕ.
ПРЕДАЛИ СУ ГА
ОСТРВСКИМ
ВЛАСТИМА,
А ЗЛАТО
ИСПОРУЧИЛИ...

... У КАНЦЕЛА-
РИЈИ
ПОМОРСКОГ
ОСИГУРА-
ВАЈУЊЕГ
ДРУШТВА
НА
БЕРМУДИ-
МА...

КАПЕТАНЕ,
ЕВО ВАШЕ ПЛАТЕ
ЗА ИСПОРУКУ ЗЛАТА...
И НАГРАДЕ
ЗА ВАШ ПОДВИГ!

ЗАХВАЉУЈУКИ
ВАМА
ОСЛОБОДИЛИ
СМО СЕ
ТОМА АЈКУЛЕ
И ЊЕГОВЕ
БАНДЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, У НЕМИРНИМ ВОДАМА
СРЕДОЗЕМЉА ПУНИМ ПИРАТА СВИХ НАРОД-
НОСТИ И БОЈА...

ОДВЕДИТЕ ДЕВОЈКУ
ДОЛЕ! ХАМЕТ РЕЈС
БИЋЕ ОДУШЕВЉЕН
ДАНАШЊИМ
ПЛЕНОМ!

У ОВОМ
БРОЈУ:

НОВЕ
АВАНТУРЕ
ГУСАРСКОГ
КАПЕТАНА
ДЕНИСА

ШЕСТОГОДИШЊА РЕПОРТЕРКА

Најмлађа новинарка Енглеске има шест година. Зове се Карин Маунтин, живахна је, бистра, савесна и њак већ годину дана. Заправо, она иде у припремну основну школу, тек је научила да пише, али упркос томе редовно пуни свој „стубац“ у „Крозби хералду“, недељном листу с великим тиражом који излази у Ливерпулу.

Сваке суботе по подче Карин одлази да интервјуише за нимљиве личности или да посети какву установу или приредбу. Затим се враћа кући и пише свој редовни прилог о локалним збивањима.

„Каринини чланци појављују се у новинама онако како их она напише, са свим правописним и граматичким грешкама“ — прича њена мајка.

Откада је пре пет месеци и у „Крозби хералду“ објављен њен први чланак, Карин је ухватила права новинарска грозница. „Кад завршим школу — каже она — одушевљено — желела бих да постанем новинар и да пишем само за један лист“.

„Крозби хералд“ расписао је мали конкурс међу ученицима Основне школе „Са. Ни кола“. Тражили су ученика који уме да пише — децки али занимљиво. Избор је пао на ученицу најмлађег разреда Карин Маунтин која је тада имала свега пет и по година.

С бележницом и оловком у рукама Карин је досад посетила Кеверн клуб у Ливерпулу, градски пливачки базен и једну књижару. Изузетно узбудљив био је за њу сусрет с председником ливерлулске општине кога је интервјуисала и који је у њену част одену своју свечану одору и

СВАКЕ СЕДМИЦЕ ПО ЈЕДАН ЧЛАНАК

ставио златан службени ланац.

Са једног забавног вашара који су приредили извидници мала репортерка је јавила: „У суботу по подне отишла сам на вашар извидника. Било је веома топло и руке су ми изгореле од сунца. Разуме се да је тамо било пуно извидника. Убацила сам једну тениску лопту у један сребрни лонац и добила три пенија, била је ту и једна дама која је лежала на једном кревету и требало је убацити једну лопту у једну рупу и кревет би се прернуо и дама би испала из њега. Било је и лоптица за пинг-понг које си морао да убацаш у једну чашу да би нешто добио. Желела сам да добијем златну рибицу али ми није пошло за руком и било је ту још много других шатри“.

За своје чланке Карин добија хонорар у новцу и награде у чоколадама, бомбонама и сладоледу.

„Радо пишем чланке — каже мала новинарка — али понекад баш немам воље и радије бих изашла напоље да се играм. Обично ми за чланак треба један час. Дижем се од стола тек када је извештај потпуно готов“.

НАЈНЕОБИЧНИЈА ЗАНИМАЊА

Један амерички дневни лист расписао је конкурс са наградом за човека који је у свом животу радио најнеобичније послове. Прва награда припала је Харију Честертону. У његове изузетне позиве спадају и ови: тешитељ — био је плаћен да на сахранама оплакује умрлог и да теши удовице а на коњским тракама да саучествује са онима који су на кладоници изгубили велике суме

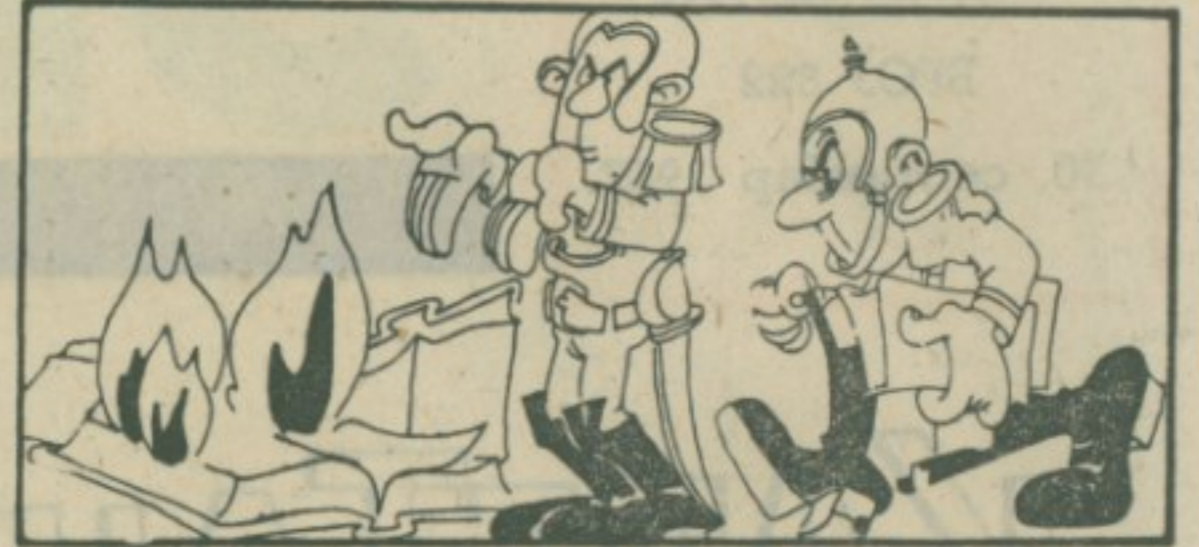
новца; хватач мува — овај посао обављао је у једној фабрици кобасица; у једној хладњачи био је ноћни осматрач термометара, да не би заспао седео је на неудобној столици са једном ногом. Напослетку био је и авионски службеник, који је имао дужност да забавља псе богатша који су лутовали истим авионом.

АНЕГДОТЕ

КАО КЕСТЕЊЕ

Волтерове књиге у којима је он критиковао цркву и њено мрачњаштво биле су подвргнуте цензури. Једну од њих цензори су осудили на спаљивање. Чувши за то Волтер је приметио:

— Утолико боље! Моје су књиге као кестење: што их више прже, оне се више кулују.

ДОЗИВАЊЕ ЗА 500 МАРАКА

У Копенхагену, после концерта, Шаљапину се обратила нека дама:

— Господине Шаљапине! Ја сам бароница Унтенгут... Не, могу да нађем свог шофера. Викните, молим вас, мало јаче: „Карло!“

— Пет стотина марака, молим.

— Шта! Пет стотина марака? — запрепастила се бароница.

— Толику суму тражим за рад на улици — објасни јој Шаљапин.

— Па, пристајем.

— Кааарло! — грмну из све снаге Шаљапин.

Бароничина кола прибоше одмах. Шаљапин тада рече шоферу:

— Узми од своје господарице пет стотина марака и не заборави да попијеш у моје здравље.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА

Познатог енглеског метеоролога Едуарда Брака упитала нека дама:

— Да ли се можемо ослонити на вашу прогнозу времена?

— Што се тиче прогнозе, безусловно можете — одговорно је Брак — једино могућно одступање може бити то да се прогноза не поклапа с наведеним датумом.

НЕПРИЈАТЕЉ ПОТУЧЕН СОПСТВЕНОМ МУНИЦИЈОМ

ТОВНИЦЕ С АМЕРИЧКОГ БРОДА „ИГА“ ОДБИЛИ СУ НАПАД НА ЛОНГ АЗЛЕНД МОКНИЗЕР БИГЛЕСКОГ БРОДА ДИСПЕЧ ПРИКУПЛАДЖУКИ НЕПРИЈАТЕЉСКОГ НЕЕКСПЛОДИРАНЕ ГРАНАТЕ И ИСПАДУЖУКИ ИХ ПОШТО СУ БИЛЕ МАЊЕ ЗАВИЈЕНЕ У СТРАНИЦЕ СВОГ БРОДСКОГ ДНЕВНИКА! АМЕРИКАНЦИ СУ СВОЈЕ ТОВНИЦЕ ИЗВУКЛИ НА ЈЕДНУ УЗВИШИЦУ КОЈА ЈЕ ДОМИНИРАЛА ОБАЛОМ И ОДАТЛЕ ТУКЛИ БИГЛЕСЕ (1813)

Веровали или не!

МЕКСИЧКИ ПЛАМЕНИ ЛИСТ
АМБЛЕМ АУСТРАЛИЈСКЕ ДРЖАВЕ КВИНСЛЕНД ИЗГЛЕДА КАО ОДБОМАН ЦВЕТ А УСТВАРИ ЈЕ ОКИУШАН ЦВЕТИМ ОКРУЖЕН ВЕЛИКИМ ЦРВЕНИМ ЛИШКЕМ

ВИКТОР ДЕ ЖУИ
(1769 — 1846)
ЧЛАН ФРАНЦУСКЕ АКАДЕМИЈЕ ЈОШ КАО ТРИНАЕСТОГОДИШЊАК
ЗНАО ЈЕ НАПАМЕТ ЦЕЛОКУПНА ВОЛТЕРОВА ДЕЛА
УКУПНО ОКО 3 000 000 РЕЧИ

ПОМОРАЊЦУ
ЧИЗИ ЈЕ ОБИМ ИЗНОСИО 48 САНТИМЕТРА ОДРАГО ЈЕ ОРЕД ВАН ДАЖИ ИЗ ОКОЛИНЕ БРУКЛИНА (САД)

ЈЕДАН СЛОН
КОГА ЈЕ У АНГОЛИ (АФРИКА) УБИО ЖОЗЕФ ФЕНИКОВИЧ БИО ЈЕ ВИСОК 3,96 МЕТРА И ТЕЖАК 12 ТОНА (13. НОВЕМБАР 1955)

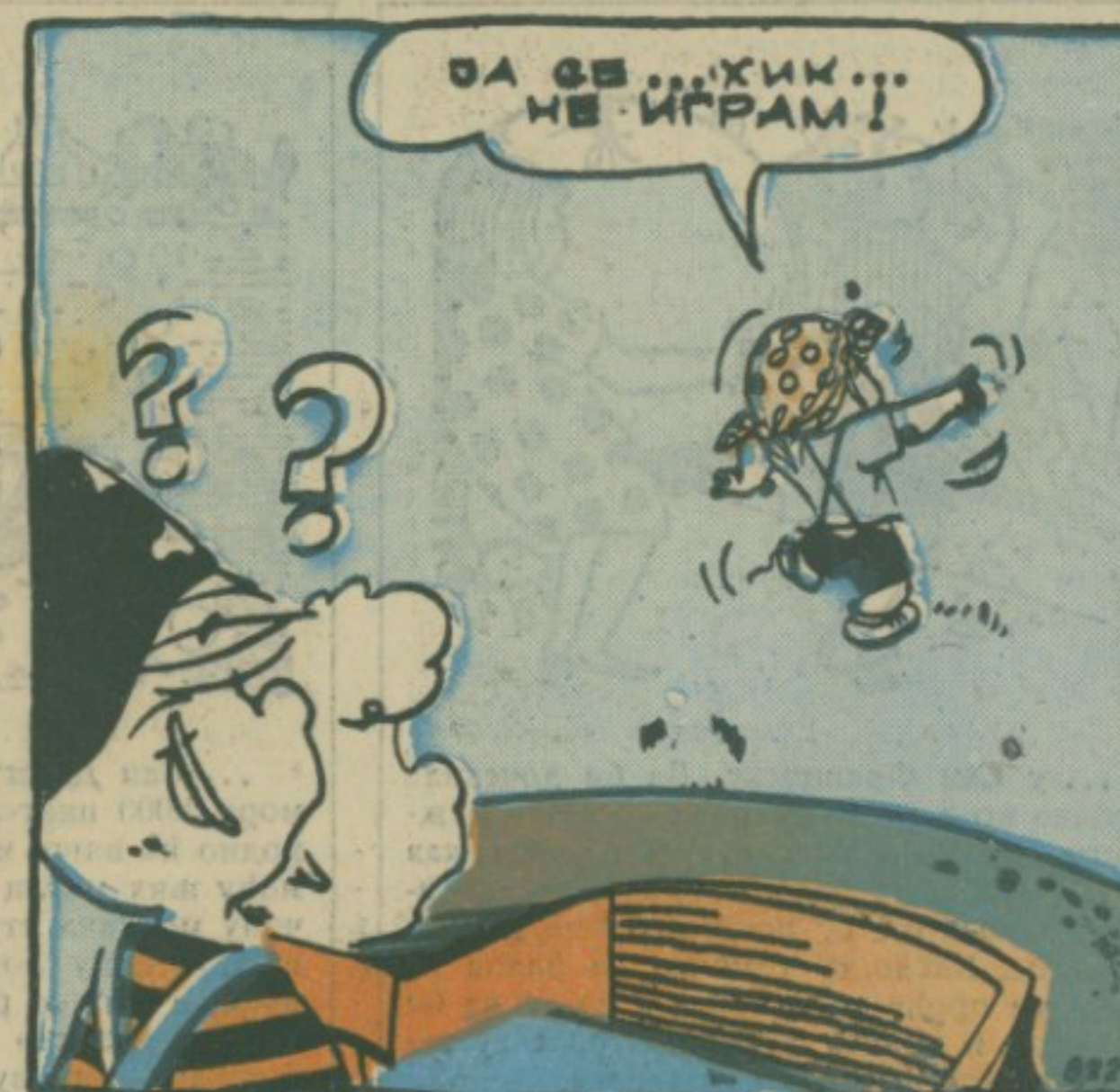
АУСТРАЛИЈСКА РИБА ПАПАРАЈ
ИМА ДВА ПАРА ЗУБА — ЈЕДАН У УСТИМА А ДРУГИ У ГРЛУ

521

WALT DISNEY
ПАЈА ПАТАК

ДЕНИС КАПЕТАН

ЧЕТРЕДЕСЕТГОДИШЊИ ДОМОРОДАЦ СА ВИСОРАВНИ КИМБЕРЛИ — НЕПОГРЕШИВ ЧИТАЧ ТРАГОВА

ЦРНИ ТРАГАЧ И НА МОМ ТРАГУ

ња. На растанку ми је полицајац казао:

— Чекај ме сутра испред лоште. Показаћу ти како раде моји трагачи... Не, не, не долази у полицијску станицу јер ако те виде биће им лакше да те траже. А овако...

Разуме се да сам га сутрадан чекао на реченом месту. Преко рамена сам имао торбицу с храном и фото-апарат а у души наду да ћу доћи до занимљивог материјала. Полицајац је стигао аутомобилом и одмах смо кренули према Вајндему. Зауоставићемо

бих бојао да дођем у сувише присан контакт с крокодилима.

— А ако ме трагач не нађе?

Чувши једно такво неочекивано питање, полицајац се мало намрштио. Не, ипак, ако трагач не буде у форми и изгуби мој траг? Човек у мом положају и мог искуства, од носно неискства, нема много шанси да остане у животи.

Пошто смо обојица размислили одлучили смо да треба ако залутам, да се низ реку спустим до Кунунуре или да избијем на пут. Аутомобил се окренуо, полицајац је у знак поздравља подигао капу с црним лабудом — грбом Западне Аустралије и — нестало у облаку прашине.

И сад сам ја бегунац, одметник који покушава да се у непроходном и непрегледном честару сакрије од „праведне руке закона“. Баш као на филму. Стао сам да се пробијам кроз ниски честар. После једног часа зачуо сам буку аутомобила: окренуо сам се и далеко на друму угледао огромну хладњачу која је возила месо за становнике насеља. Часовник је показивао 10 часова и 11 минута. Иза мене је остала цивилизација и напред ме је чекала потпуна самоћа.

10 часова и 45 минута. Крећем се цик-цак линијом, тле је каменито. Видим мали поток. Скинувши ципеле загазио сам у њега и тридесетак метара ишао узводно. То је стари трок кријумчара кад их гони патрола. Али, онај ко ће мене гонити вештији је од сваког европског детектива. Треба смислити нешто оригиналније.

11 часова и 35 минута. Про-

лазим крај рушевина једне куће. Од ње је остала само солидно озидана пећ. Тако и нисам успео да докучим шта се догодило с њеним житељима. Можда је кућу уништио пожар, можда се одиграла каква друга трагедија а можда једноставно човек није издржао усамљеност. Још раније преписао сам у своју бележницу натпис који се и сад може прочитати на зиду напуштеног дома на који сам наишао на свом путу кроз државу Нови Јужни Велс. „До првог суседа — 20 миља. До поште — 40 миља.

овдашњи усамљеници разговарају с гуштерима, причају им о свему што су преживели, о разлозима који их го не на такве разговоре. А, разговори се воде свакодневно, све док гуштер не „одговори“. Тада је час да се човек без одлагања врати људима...

Полицајац је вероватно већ завршио ручак и ускоро ће кренути с трагачем до места где смо се растали. То није било тако давно а ја сам већ изгубио појам о времену.

Нећу вас замарати детаљним описивањем „како је све то било“. Разуме се, нашли

иза једног дрвета сажеженог громом и све сам видео. Висок човек црне коже који је у рукама држао некакву грану, ишао је цик-цак као да се држи за невидљиву нит. Иза њега је ишао полицајац. Када би трагач изгубио траг задржао би се на месту где се овај прекидао све док га поново не би открио. Тако су корак по корак, обишли неколико жбунова које сам и ја пре њих обилазио тражећи склоности. Затим је трагач обишао и једно оборено дрво с кога су ме отерали термити. Није прошло ни четврт сата од тренутка када сам их угледао из свог скровишта а мојој усамљености и њиховој потери дошао је крај.

Трагач из Кунунуре има 40 година. Све теже је наћи младе људе погодне за ову службу. Додиром цивилизацијом отупљују њихову ранију способност непогрешивог сналажења и читања трагова. Полицајац ми је после испричао: по мом трагу црни трагач је открио да на десном рамену носим неки терет, (торбица с храном и фото-апаратом) одредио је моју тежину (у фунтима) и моју висину (у палчевима). Сада је стајао преда мном задовољан што је тачно одредио моја „обележја“ која је прочитана из „записа“ што сам их против своје воље оставио на камењу, у песку, у трави.

И ја пажљиво посматрам човека. Данас на територији Аустралије има око стотину читача трагова. Раздвојени путници који ће у ове крајеве доћи кроз четврт века тешко да ће имати могућност да их виде како иду по трагу невидљивом за свако друго око.

До железничке пруге — 30 миља. До крме — 50 миља. До воде — 10 миља. До града — 1000 миља. Ко нађе ову кућу може остати у њој и бити њен домаћин. Моја жена хоће да ужива у животи. Отишла је у град. Ја такође...

Подно. Отварам конзерву с лимунадом. Веома је укусна ако се пије директно с леда али овако топла је одаратна. Да не бих оставио траг бацити празну конзерву у дубоку дупљу једног дрвета. Она се, страховито чангрљајући, скотрља у дубину уплашивши великог гуштера који се грејао на сунцу. Кажу да

су ме по трагу, и још те вичери сам у Кунунури узбуђено причао о свом „бекству“ и „хватању“.

Првим слушаоцима причао сам све веома подробно. Онима који су дошли касније са знатним скраћењима а за оне који су стигли касним касно прича о мојој авантури свела се на једну једину реченицу формулисану по угледу на аустралијске. У преводу би она отприлике гласила: „Нашао ме је њаволски брзо“. А да ме није нашао ове репортаже највероватније не би ни било.

А ипак је то био узбуђив приказ. Седео сам у честару

Пољски публициста и књижевник Луцијан Вољановски боравио је недавно у Аустралији. Није се много задржавао у великим градовима: више га је занимала унутрашњост континента, нарочито пуста висораван Кимберли и по њој расејана племена која су први пут видела точак на патролним авионима који с времена на време ниско прелећу изнад пустиње. Ту му се испунила давнашња жеља: да упозна најбоље читаче трагова на свету и да их види на делу.

С полицајцем из насеља Кунунуре, јединим чуваром закона на територији великој као неколико војводства у Пољској, упознао сам се у двористи крме где се увече окупљају месни житељи на партију — коцке. По свим правилима изгубио сам неколико шминга али сам зато као репортер добио нешто много драгоцене: провео сам вече међу доморцима, разговарао с њима, постављао им пита-

се на петнаест до осамнаест километара далеко од насеља и ту ћемо се растати. Ја ћу поћи куд ме очи воде, а он ће се вратити у насеље да посвршава своје послове. Два сата касније позваће читача трагова, довести га до места на којем смо се растали и наредити му да ме тражи. На тај начин имао сам на располагању око три часа. Дозвољено ми је да идем цик-цак, у полукруговима, да препливам реку — јест кад се не

ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У...

... Филадельфији. Два петнаестогодишњака у мини-хајнама и са перикама на глави аутостопирали су једног аутомобилисту и он их је примио у кола. Тек што је аутомобил кренуо, лажне девојке су ударцем онесвестиле возача, узеле му новчаник са око две стотине хиљада долара, избациле га на друм и одвезле се његовим колима. Полиција их је пронашла.

... Кентакију. Као новчану казну за саобраћајни прекршај неки Фред Хејл послао је полицији чек који је био потписан отиском псеће шапе. Банка за коју је чек испостављен потврдила је полицији да је документ у реду и да керуша Фреда Хејла има код ње сопствени текући рачун с депонованим потписом, односно отиском десне шапе.

... Шпанији. Један бик који је успео да умакне свом господару изазвао је праву панику на плажи малог приморског места Калела и то међу купачицама. Као помакнута јуриша је само на купачице које су биле у бикини-костимима. (Узгред буди речено: бикини су све до ове године били забрањени у Шпанији). Бик је ухваћен тек после једног часа.

... Калифорнији. Последњи крик моде међу омладином: бити од главе до пете обојен истом бојом као што је, рецимо, обојен аутомобил. Омладини стоји на располагању 709 разних боја и нијанси и они њима фарбају сопствену кожу, одећу, ципеле, ташне па чак и косу. Боја се лако скида топлом водом и сапуном. Киша јој не смета.

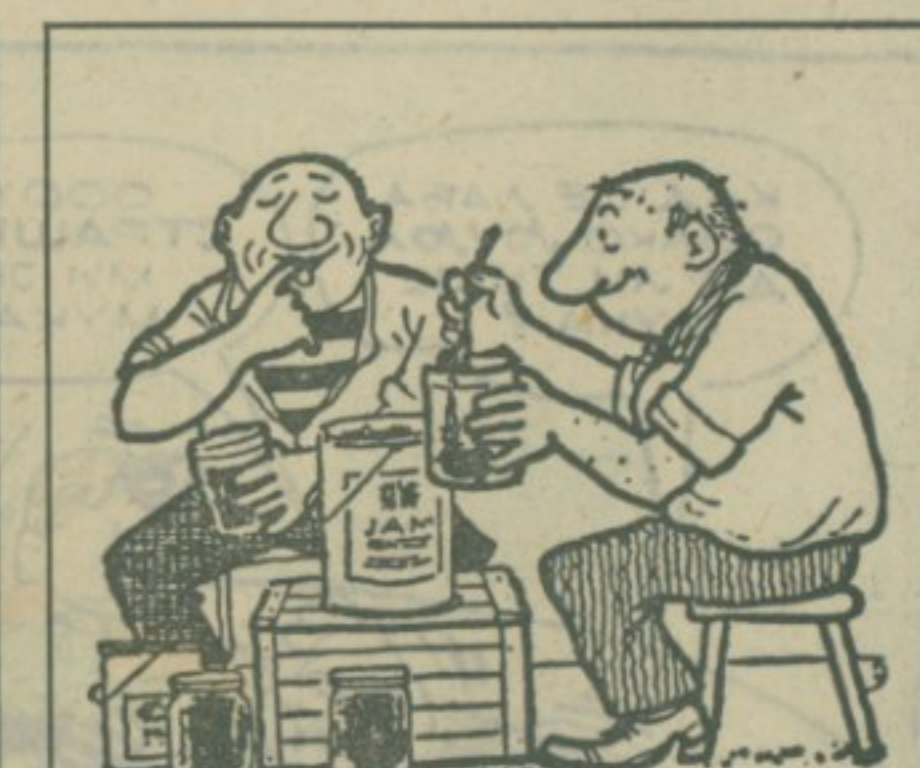
... у Сан Франциску. Да би дочекале мужеве који су се враћали са војне дужности, две жене су надувале балон какав се употребљава за метеоролошка испитивања на коме су исписане речи испродшанице. Касно су откриле да балон не може да прође кроз врата а да га не би надувале и поново дувале разбиле су велики прозор што води на терасу.

... Сан Дијегу. Научници су бацили у море 2.000 пинг-понг лопти које су претходно на више места избушили да би помоћу њих могли да испитају правац и јачину морских струја. Резултат је био мршав: већину лопти прогутале су прождрљиве велике рибе којима су беле лоптице вероватно личиле на јаја морских корњача, њихову омиљену посласницу.

... у Лондону. Три гуске које су купљене тачно пре годину дана да би за божићне и новогодишње празнике добро наклуквали и данас су живе и дебеле и штају се двористем једног старачког дома. Питомци дома су, наиме, толико заволели гуске које су им разбиле монотонију свакодневног живота да су се радо одрекли печења за правник.

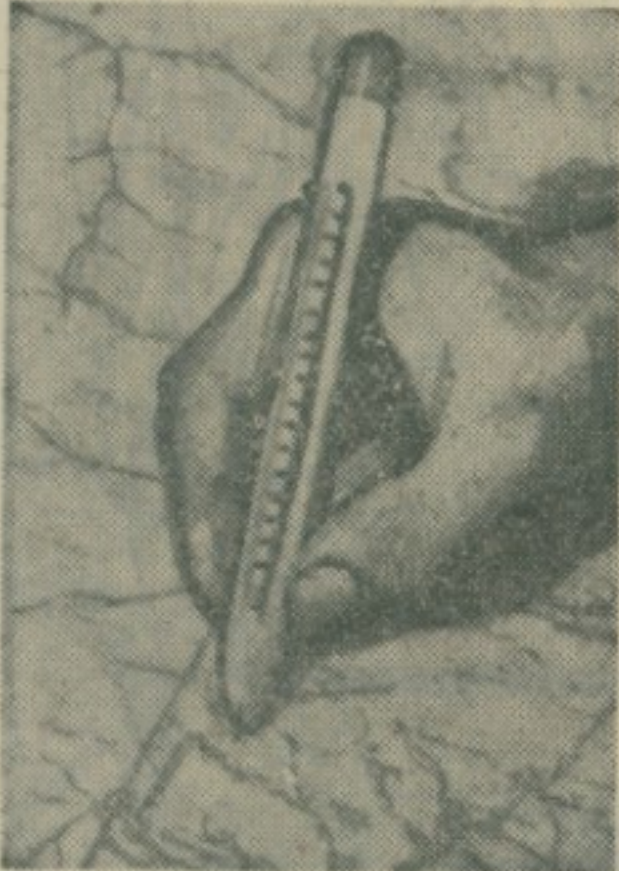
... Оукленду. Од девет могућих награда додељених на једном конкурс за најбоље спремљене домаће џемове, шест су добила два средовечна нежењена мушкарца, иначе присни пријатељи. Послужили су се преваром: стаклене тегле какве употребљавају домаћини напунили су разним фабричним џемовима — увеселим у конзервама из Енглеске.

ПРОНАЛАСЦИ

РАЧУНАР ЗА ВОЗАЧЕ

Возач по карти путева по-влачи дебелу оловку која на врху, уместо графита, има точкић. На скали оловке појављују се две цифре: једна

показује тачно растојање у километрима до места до којег возач намерава да путује, а друга количину и цену бензина потребног за тај пут. Рачунар за возаче израђен је у Француској.

МАЈСТОРИ НАД МАЈСТОРИМА

Једна америчка часовничарска фирма израдила је осовину за часовник пречника 0,025 милиметра — отприлике двоструко тању од човечије власи. „Послаћемо је у Швајцарску — одлучили су сопственици фирме — нека ти чувени мајстори виде шта ми умемо и да не заостајемо за њима“.

Одговор је брзо стигао: осовина је била просврдлана. Швајцарски часовничари су сматрали да је овакав одговор довољан и зато своју пошључку нису пропратили ниједном речју.

ТЕЛЕВИЗОРИ У АУТОБУСУ

Телевизија у аутобусима који саобраћају на дугим релацијама чини путовање свакако пријатнијим. Због тога је једно лондонско аутобуско предузеће снабдело своје аутобусе са по неколико телевизора распоређених тако да сваки путник може несметано да прати програм. Као што се и очекивало новина је примљена са одобравањем и аутобуско предузеће стекло је нова путника.

Dan BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ДОМЕТ ОБЈЕКТИВА 5,2 КИЛОМЕТАРА

Помоћу новог објектива који су израдили признати мајстори јапанске индустрије оптичког стакла могу се снимати предмети и на удаљености од 5,2 километра. Фото-портрети снимљени чак и са те удаљености ничим се не разликују од снимака начињених из близине, у атељеу. Суперосетљиви објектив „хвата“ чак и најситније боре на лицу.

ПРИРУЧНИК НА ЂОНУ

У потпетицу је уграђен ком пас а на ђону су изрезани трагови шапа десет дивљих животиња са објашњењем који траг припада којој животињи. Њихови отisci остају на земљи по којој се иде и веома су јасни. Ако сте у лову или шетате по шуми па на њихете на непознат траг какве животиње, можете га упоредити с траговима које „одсликавају“ ваше ципеле и тајна ће бити решена. Ципеле са „приручницима“ на ђоновима појавиле су се у Енглеској.

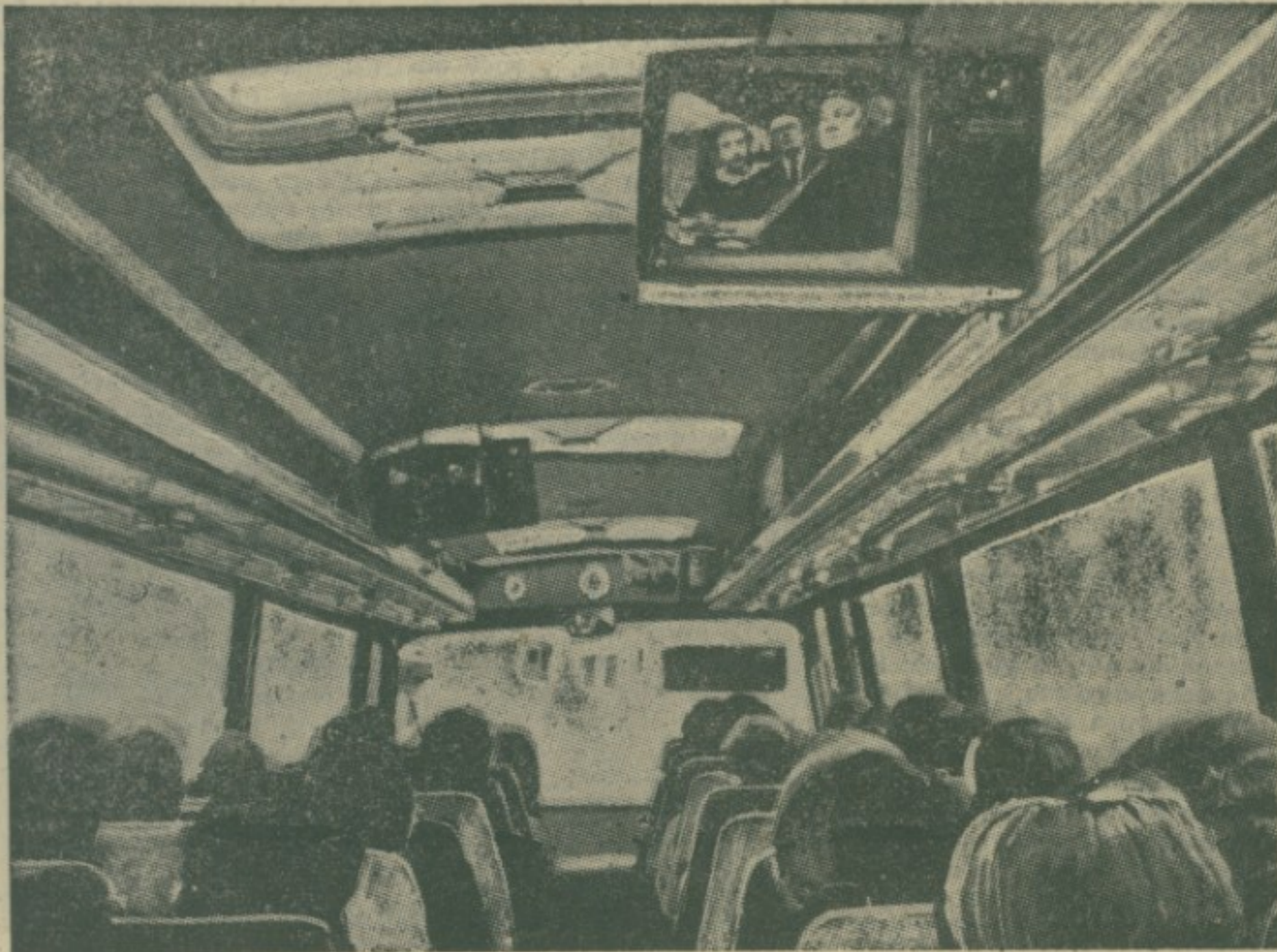
СПАСОНОСНА ОМЧА

Еластичне омче-привесци које видите на снимку пронађене су у Холандији. У почетку су примљене с неповељем. Али, када је њихов проналазач возећи свој аутомобил брзином од 80 километара на час намерно налетео на камени зид, неповерења је нестало: у страшном судару ни он ни његова сапутница нису задобили чак ни огреботине.

ПИАУЛО ЗА СЛАТКУ ВОДУ

У посуду с морском водом запремине чаше довољно је убацили специјалну таблету и после пола часа уместо слане имаћете не баш нарочито укусну, али сасвим подношљиву воду за пиће. У њој има свега 0,2 одсто соли. Немачка фирма која је почела да производи ове таблете наменила их је морнарима, тачније речено бродоловцима.

КАО И У ПРОШЛОМ КОНКУРСУ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ И ОВОГ ПУТА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ОБЈАВИ УСПЕЛЕ РАДОВЕ И НАГРАДИ СВАКИ ЦРТЕЖ СА ПО 2.000.— СТАРИХ ДИНАРА.

ПТИЦА НА ГРАНИ — рад Етушке Салме, уч. V раз. Осн. школе „Попински борци“, Врњачка Бања

СЕЛО — рад Маида Поробића, уч. IV, раз. Осн. школе „Моша Пијаде“ Вања Лука

БОТВИНКОВА УЧЕНИЦА

К о није чуо за Михаила Ботвиника? Готово пет наест година он је носио круну шаховског првака света. Сви совјетски велемајстори, а и други, учили су на његовим партијама, његовој игри... А недавно Ботвиник је стекао необичну ученицу.

Електронску машину? Михаил Мојсејевич није њен први учитељ. Већ више од десет година многи научници раде на томе да науче ову машину да игра добро шах. Јер, она има изванредне способности: памћење без људских слабости, брзину рачунања — стотине хиљада операција у секунди — нерви је никад не издају, осигурана је од ленисти... као створена да буде велемајстор. А ипак она се не може извући ни до треће категорије. Неспособна?

— Не унемо да је учимо — спремно примају на себе кривицу учитељи-научници.

ЗАШТО ЈЕ УЧИТИ?

А зашто научници троше снагу? Многи би рекли: просто с машином то не иде а није ни потребно. Зар је мало одличних шахиста? Дресирају ли је само зато да би једном поделила међа са човеком у борби за шаховску круну. Не, њихов циљ је далеко интересантнији.

Научник је поставио оригиналну хипотезу? Како му се у глави родила таква идеја?

Војсковођа се одлучио за смео стратегијски план битке, неочекиваа за непријатеља. Откуд му мисао о таквом плану?

Шаховски велемајстор игра симултану утакмицу. Он обилази табле и свуда, не удубљујући се у размишљање, вуче праве, одличне потезе. Како се он тако брзо одлучује да одигра управо тај потез?

Наука је још немоћна да одговори на ова питања. Али једно је сигурно: у свим овим и сличним случајевима човек се руководи интуицијом — посебним осећањем које се јавља заједно са стицањем искуства.

Како настаје интуиција и шта значи та тајанствена способност људског мозга? Ето, управо то желе да разјасне научници на примеру машине-шахисте.

ШТА ЈЕ НАУЧИЛА?

Како обучавају машину и шта већ она зна?

Језик на коме се може разговарати с машином о шаху, језик је бројева. На том језику машини су објаснили како им се која фигура помера, шта је шах, мат, рокада и остале „мудрости“ и она фид сигурно вуче потезе по тим правилима.

Схватила је машина и то да преимућство у игри треба чувати и она је стално опрезна, неће превидети ниједан поен, а небудног противника који учини пропуст обавезно ће казнити.

Она још зна: што су фигуре покретљивије, то су опасније и јаче, зна да нарочито треба чувати краља и истуреног пешака — будућу даму...

Њу су научили да предвиди неколико потеза унапред и ученица то извршава невероватном брзином.

Машина је досад одиграла безброј партија. А недавно је почео најнеобичнији меч у историји шаха: против машине игра машина! Машина Института теоријске и експерименталне физике (СССР) игра истовремено четири партије с машином Станфордског универзитета (САД). Потези се преносе телеграфски. Како ће се завршити ова партија, остаје да видимо.

ЗАШТО ЈЕ УЧЕНИЦА СЛАБА?

А знате ли како се машина одређује за један одређен потез? Она анализира, рачуна један за другим сваки потез сваке од својих фигура као и фигура противника и то на неколико потеза унапред. Кад би неки шахиста, ма како одличан играч био, покушао да претресе у памети све могуће варијанте пред сваки потез, не би му био довољан живот за једну такву партију. Варијанте има толико да чак и машина и поред све своје брзине може да рачуна само у че-

тири потеза унапред. Али зато шахиста може у једној варијанти коју је изабрао да израчуна и десет потеза унапред! Међутим, пазите: он има варијанту. Он прво предвиђа, одабира потез па се тек онда прихвата рачунања — свега две-три варијанте, колико за контролу. Он не ради као машина, која сваки пут рачуна са стотинама варијанти међу којима је несумњиво много слабих, чак и бесмислених.

Како шахиста још пре рачунања одабира потез? Новајлија у овој игри, као и машина, пре него што се одлучи за један потез бира, пребира све потезе одреда. А при таквом одабирању могућно је рачунати само један потез унапред. Онај ко је, пак, савладао шаховску игру дубље предвиђа, он све више и више потеза одбацује унапред. А човек који већ има доста искуства у игри тачно, као да се управља по неком компасу, без претходног рачунања готово без грешке налази правац у океану шаховских варијанти. Тај компас је — интуиција.

Док се машина сусреће с почетником који као и она бира потезе, она га побеђује. Али шахиста који имају искуства, оди интуицију за ову игру — машина не може да се одупре.

И шта сад? Можда сваком своје? Човеку лаворике шампиона, а машини вечити статус почетника?

НЕ ЖУРИТЕ СА ЗАКЉУЧЦИМА

Машина је само послушна ученица. Управо зато прихватио се шаховски велемајстор и доктор техничких наука Михаил Ботвиник да је учи на почетка. Шта је он ново предложено? До сада су се научници трудили да саграде идеалну машину, а он је замислио да је направи по „својој слици и прилици“, тј. да мисли исто онако несавршено као шахиста, да грешни као обичан смртни играч. То ће умногоме олакшати посао. Ботвиник је већ саставио нов научни програм и радио по њему замисљајући да је машина — он. Пошао је од претпоставке да она не зна ништа о шаху осим правила игре и вредност фигуре.

— Моја машина ће моћи пре рачунања да одбацује бесмислене потезе и да заигра снагом једног велемајстора, најдаље за десет година — обећава Ботвиник.

ТУРИСТИЧКА КУЋИЦА — ДАШЧАРА

На оградницама Старе планине, недалеко од Пирота, крај Јеловичког врела, у току последњих неколико година развило се мало туристичко насеље. Поред спомен-дома са рестораном и десетак камп-кућица, пажњу посетилаца привлачи и мала кућа-дашчара,

која је смештена на брежуљку са кога се пружа поглед на околину. Кућица је изграђена од камена и дасака. Кров има облик високих кућа па направљен је од трске. Собе су мале и округле те у целој кућици могу да се смеште две породице.

Авантуре ГОРДОНА ПИМА ПО РОМАНУ Е.А. ПОА

КАД СЕ ПРОБУДИО ДУГО НИЈЕ МОГАО ДА СЕ СЕТИ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ...

НОВИНЕ ЗА ГЊУРЦЕ

„Глас људи-жаба“ почео је да излази у Авру и први је лист — што се уосталом види из наслова — професионалних гњураца и гњураца-аматера. Лист, разуме се, није штампан на обичној новинској хартији, која је у води и под водом неупотребљива, већ на нарочитом пластичном материјалу. Први број је изашао у тиражу од 10.000 примерака. Издавачи обећавају да ће лист излазити десет пута годишње. Први број, који има само један лист односно две стране, био је брзо разграбљен: куповали су га не само гњурци и подводни риболовци већ и „сувоземци“ објашњавајући да је веома практичан пошто се може читати и на киши.

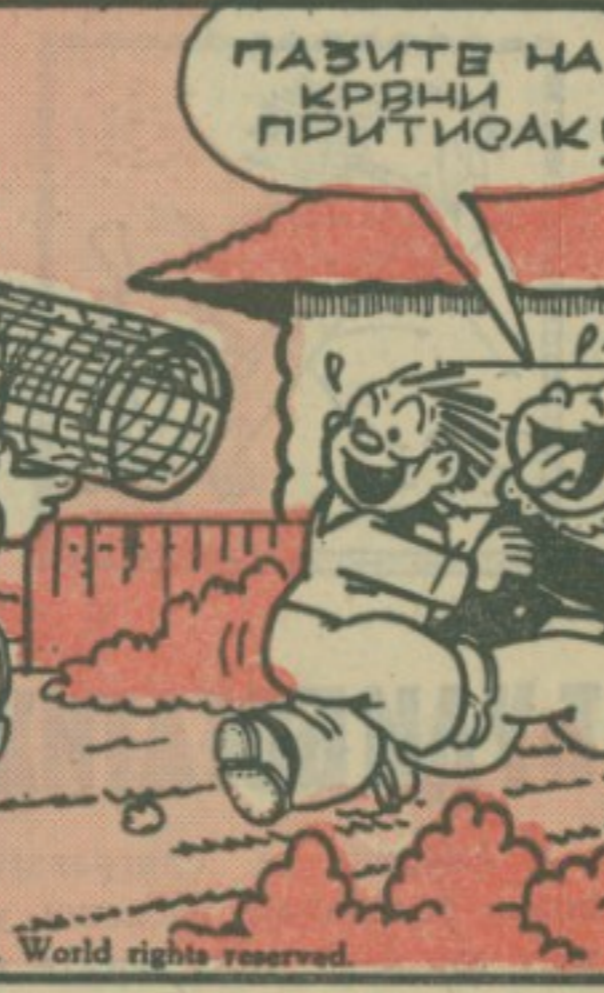
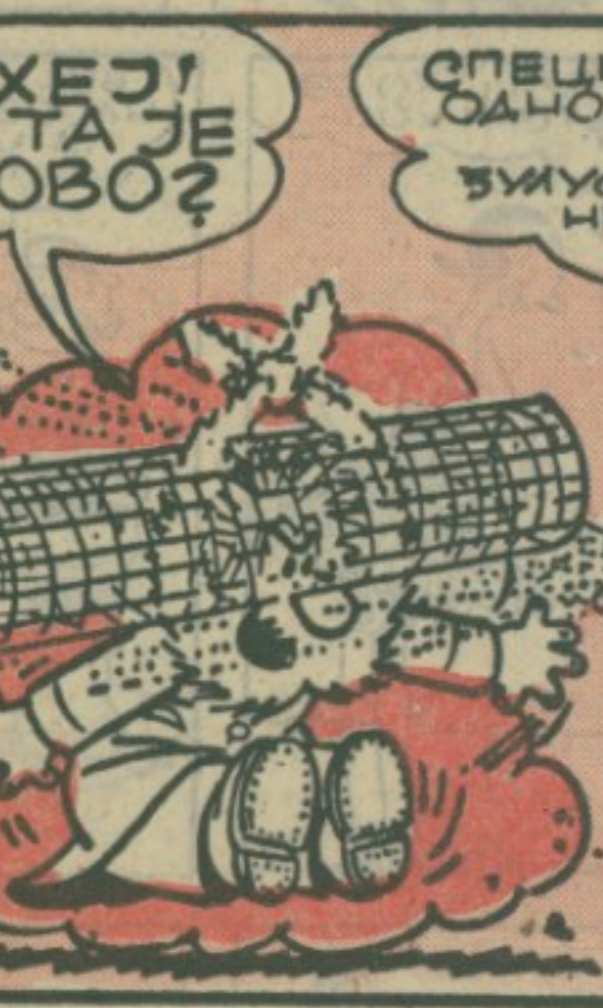
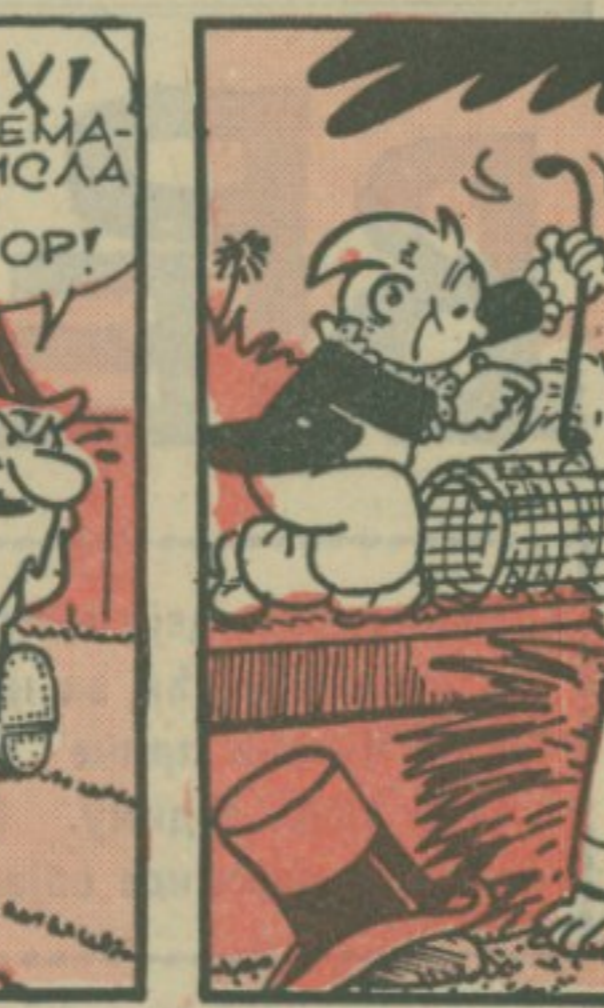
ВЕШТАЧКИ ЗУБИ ЗА ОВЦЕ

На многим пасиштима у Аустралији по триви има толико песка да се овцама зуби брзо истроше. Такве овце не могу више да пасу тако да их понекад треба хранити из руке. Један норвешки ветеринар је по налогу аустралијске владе прегледао велики број оваца и предложио да им се израде протезе од кобалта и хрома. Прве овце које су добиле нове зубе у почетку су упорно покушавале да се ослободе протеза али су већ после пола часа „откриле“ да се њима сасвим добро може чупкати трава па су се смириле. Аустралијски сточари поручили су после тога читаве вагоне протеза за овце.

СВЕ НАЈ...

Најстарији нож који се рђа налази се у Тамбову, у СССР, у једном музеју. Нож је израђен у Индији од гвозђа потпуно истог као и оно од кога је израђен стуб у Делфима у Грчкој, који стоји под отвореним небом већ вековима. Највећи музеј који носи име једног песника је свесазни музеј Александра Сергејевича Пушкина у Лењинграду. Највећи тигањ на свету налази се у малом италијанском граду Камоњи, на обали Лигуријског мора. Пречник овог тигања је пет метара. За време Празника рибе тигањ се поставља на главни трг града и у њега се сила 260 галона уља, у коме се пржи пет тона рибе за око 50.000 учесника на прослави овог празника. Највећи гранитни споменик налази се у Лењинграду. То је Александаров обелиск који је подигнут 1834. године у част победе над Наполеоном. Обелиск је тежак више од 600 тона, а висок је 47,5 метара.

КРУПНЕ СИТНИЦЕ

Постоји шaljива прича о грађанима Шилде (Немачка) који су подигли градску већницу, али су заборавили да на њој направе прозоре. Нешто слично пре извесног времена догодило се у британском граду Њу Каслу, само што је тамошњи облакодер предне управе остао без извесних неопходних нуз-просторија. Зграда има укупно 256 канцеларијских просторија, 18 дворана (од тога једна сала за конференције и једна за играну већницу, али су заборавили да на њој направе прозоре, као и 56 других просторија а — ниједног WC-а. На њих су и архитекти и надзорни инжењери једноставно заборавили. Недостатак је запазила једна жена — градски већник приликом пријема зграде на употребу.

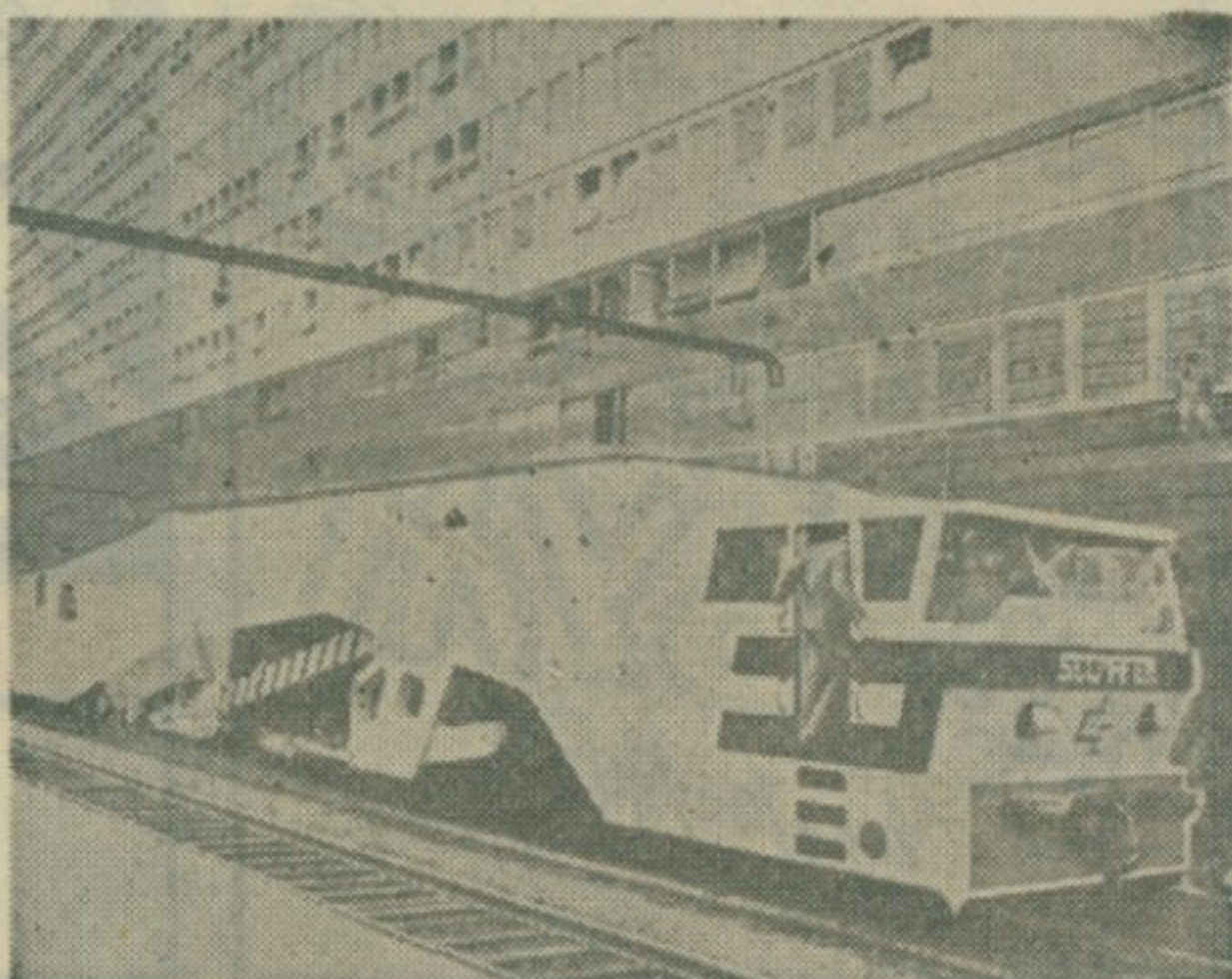
БРАКОВИ И ТЕРМИТИ

У месту Гатуми, у Северној Родезији, четрдесет брачних парова морало је поново да нише пред матичара, мада су кроз церемонију венчања прошли тек недавно. Општинске власти су, напиме, утврдиле да нема више матичне књиге у коју су њихова венчања била регистрована. Појели су, је термити.

КЊИГА О УВРЕДЉИВИМ ИЗРАЗИМА

Британски издавач Питер Волфе издао је малу књигу у којој су на пет језика штампани увредљиви изрази којима туристи могу да изразе своје негодовање ако им није пружена услуга која за свој новац с правом очекују. Издавач Волфе тврди да Ево неке од тих „искрица“: „Честитам, буве у ветер шем хотелу су највеће у Европи.“ „У овој четрли као да мирише на мртве госте!“ „Чини ми се да се могу да изразе своје негодовање ако им није пружена услуга која за свој новац с правом очекују. Ову књижницу продаје као алу.“

ПОПАЈ

ЧУДОВИШТЕ НА ШИНАМА

Тако име добила је једна машина у Америци која поправља шине, поставља нове прагове, преврће и учвршћује подлогу крећући се истовремено по прузи. Она по нечему подсећа на дрвосечу који сече грану на којој седи.

Машина је дугачка 40 метара, тешка 120 тона и креће се пругом брзином од два километра на сат. У исто време ради вредно као кртица. Искривљене и грбаве шине претварају се испод њених точкова у две савршено паралелне и праве траке.

Свака операција машине исправљачице узета за себе је доста једноставна. Сложеност њеног посла састоји се у томе што она ради све одједном и ланчано. Истовремено и ради и мисли.

За вучу јој служи мотор од 870 коњских снага, који једновремено напаја енергијом, посредством хидрауличне централе, све остале апарате.

Машина подиже шине али их не киди, она користи њихову изванредну еластичност. То се постиже помоћу снажних електромагнета који су у стању да подигну 15 тона те-

рета. Они попут напетог лука привлаче испод себе 23 метра шина. За то време нарочите лопате преврћу тло испод шина у дубини од 40 сантиметара. Земља се просејава а затим набија тачно до одређене висине. Затим исправљачица која се непрекидно креће поставља поново шине и засипа их камењем и земљом који их учвршћују. За све то време машина „мисли“, одмерава нагиб пруге, паралелност шина и њихову праву, непрекинуту траку. Све је то нарочито важно стога што сама машина одмах уместо старих поставља нове прагове.

Супарник бамбуса

У биљном свету бамбус је сматран рекордером у брзом расту. Али у последње време бамбус је стекао супарника — на обалама Калифорније нађена је биљка која почиње да расте из морског дна и кад се стабло помоли из воде оно под повољним условима расте по 50 см дневно — 20 см више од бамбуса који расте „свега“ 30 см на дан.

ВРЕМЕЛОВ

Користећи идеју енглеског књижевника Велса и позајмљујући за нашу рубрику наслов његове чувене приче „Времплов“, вратили смо се у 1908. годину. Наиме, завирили смо у часописе објављене те године.

ЦИНОВСКА УСКРШЊА ЈАЈА

Неки енглески лорд поручио је код једног посластичара поклон за своју вереницу у облику циновског јајета. То јаје од чоколаде било је високо три метра а у обиму је имало 1 метар и 50 сантиметара. Јаје-цин било је напуњено с 250 килограма чоколадних бомбона. Лорд га је послао својој вереници у Кептаун. Носиљку на којој су га пренели до пароброда носило је седам људи.

Ипак, рекорд у величини носи ускршње јаје које је за време другог царства добила као поклон једна француска глумица. Јаје се састојало од металних обручева обложених платном и имало је врата. Пред глумичин стан стигло је на огромним колима. Када је глумица отворила врата на јајету угледала је у њему раскошну кочију с два упрегнута коња и кочијаша који је мирно седео на боку.

ЋУДИ БОГАТИХ

У Америци се одигравају праве баханалије раскоши у коју све више тону богате и имућне класе оне прекоокеанске републике.

За последњих десет година амерички крезови, боље речено њихове жене, купили су за две и по милијарде долара само драгог камења. Нарочито високе своте биле су исплаћене за бисерне огрлице.

Један амерички милијардер саградио је себи у Њујорку кућу у којој су све водоводне цеви и славине од чистог сребра, док је купатило обложено карараским мермером. У соби за спавање стоји постела од слоноваче са скупим уметничким инкрустацијама од злата. Зидови собе обложени су емајлом и кованим златом а завесе су — скуповени француски гоблени.

О једној њујоршкој госпои која обожава мајмуне дикови причају ништа мање занимљиве ствари. Она има око десет комада ових животиња а њихово издржавање стаје годишње 50.000 долара. Ти четвороношци једу и пију из сребрних посуда и спавају на свили; када је време лепо изводе их у шетњу кочијама које вуку чистокрвни касачи.

ЛЕЧЕЊЕ »НА СВЕ ЧЕТИРИ...«

животиње не оболевају само због тога што његово тело има вертикалан положај који штетно делује на разне мишиће и органе.

Ти исти лекари дошли су до закључка да би за човека у највећој мери било корисно да се сваког дана, бар пола часа, шета „на све четири“.

Многи већ користе тај метод. Још само да за време тих шетњи пасу траву... У добри час!

Неки енглески лекари сматрају да је човек подложен неким болестима од којих

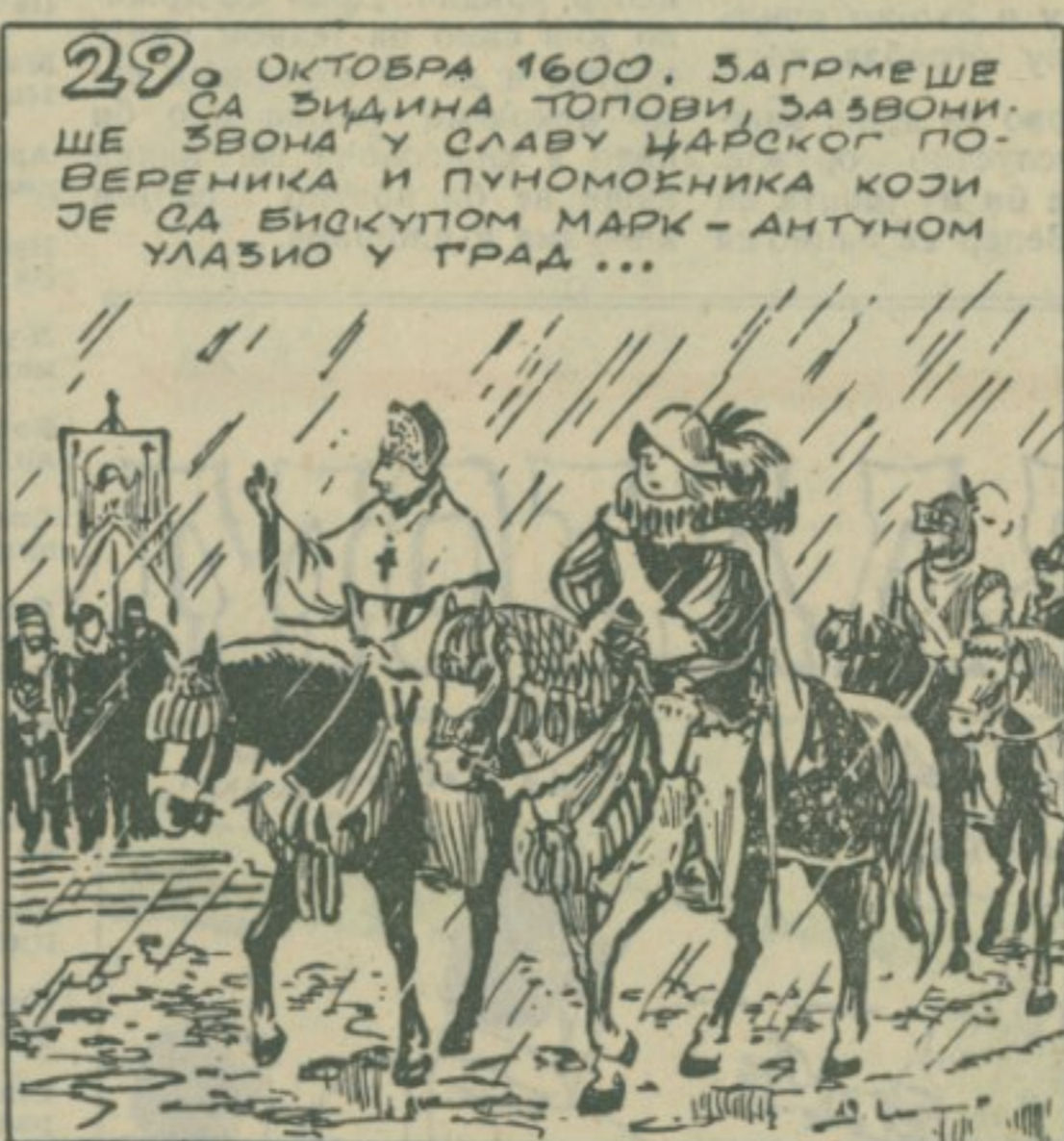
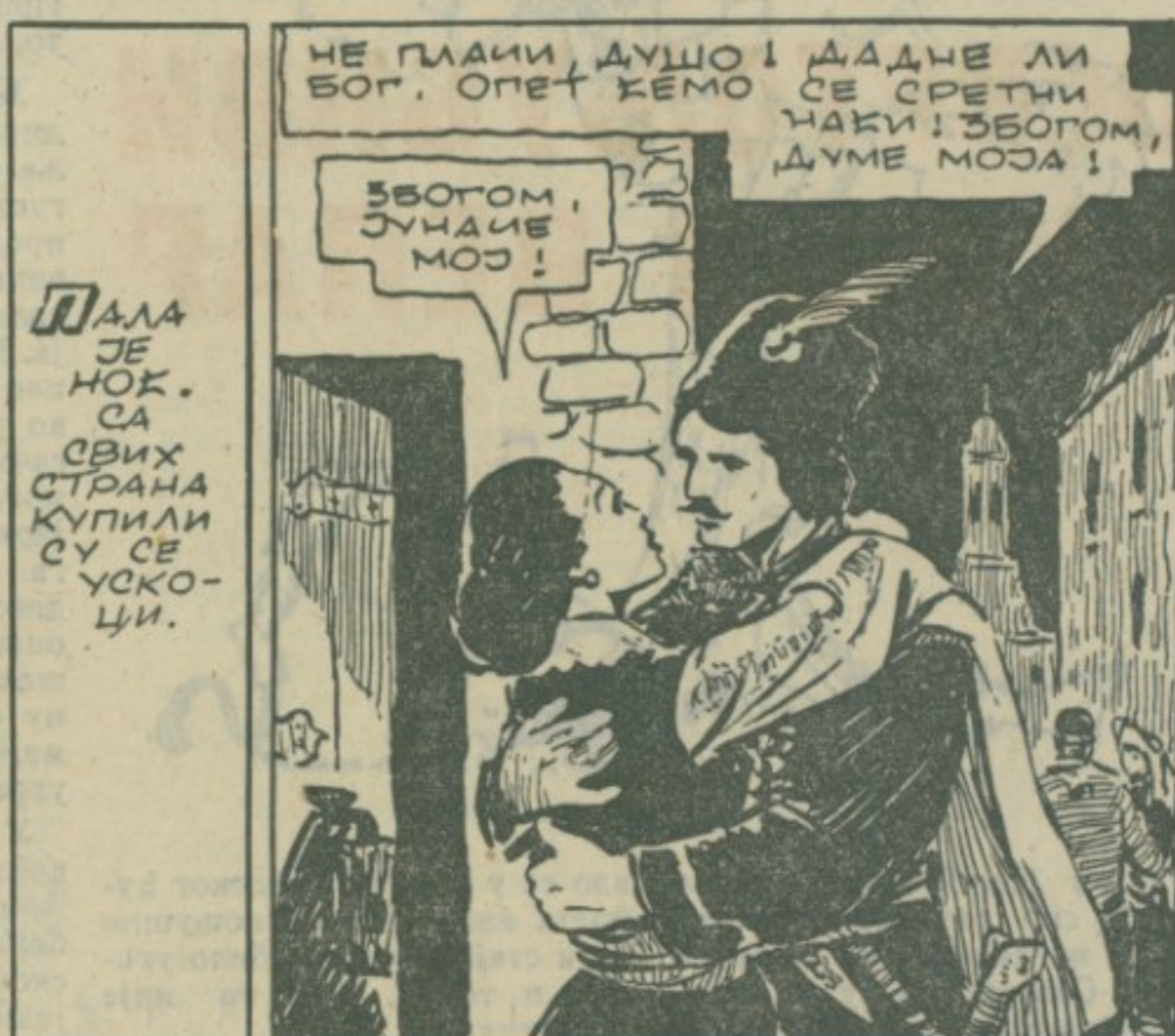
ЗАНИМЉИВ ОБИЧАЈ

У Бекингеу, у Енглеској, постоји занимљив обичај: да председника општине и све градске оце измере пре ступања на ову дужност као и после њеног престанка. Губљење на тежини сматрају као доказ њиховог усрдног рада и залагања за добробит суграђана. Занимљиво је да се још ниједном ниједан од градских одборника никад није угојио за време вршења дужности: сви бн смршали.

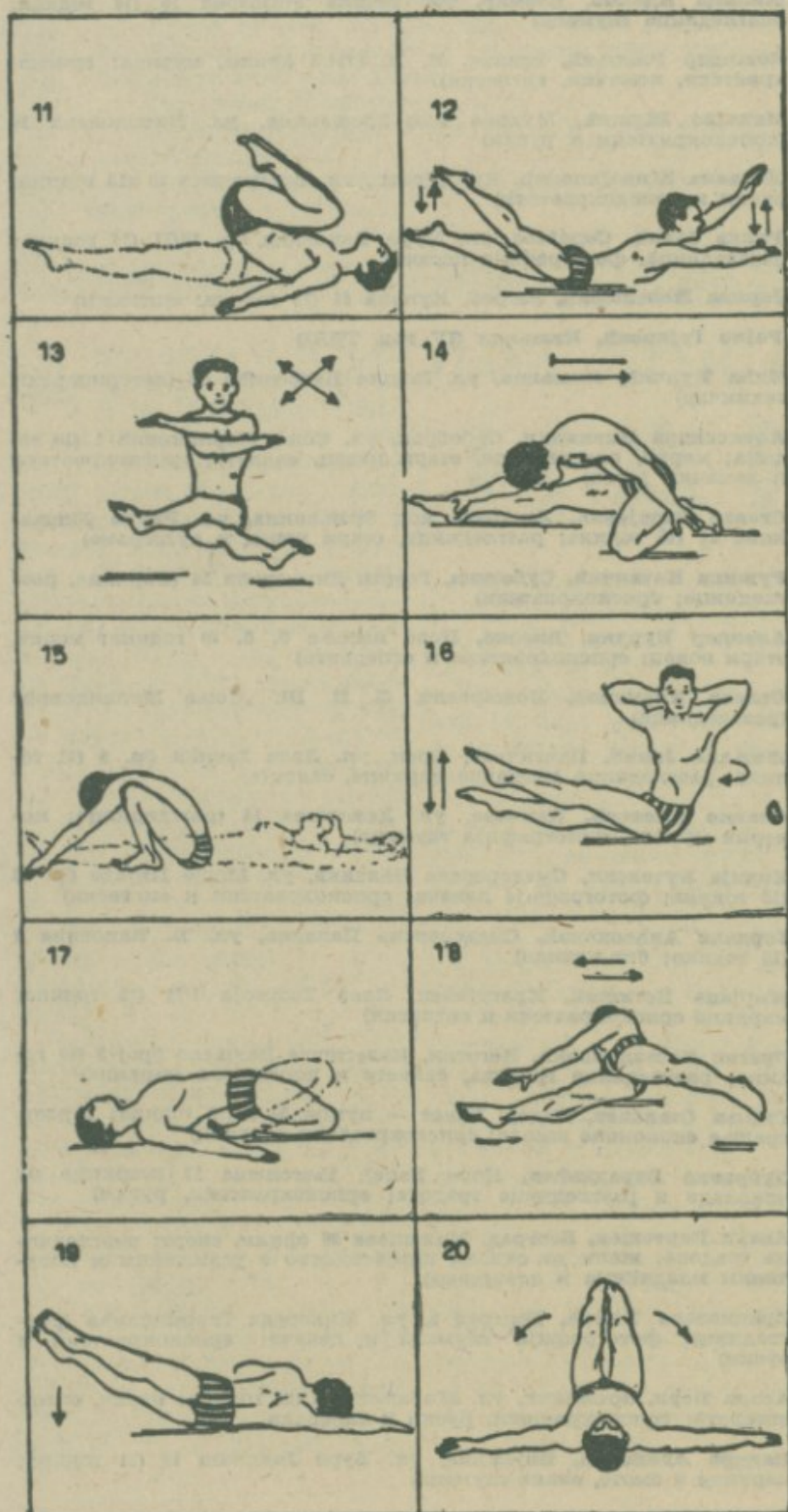

ЧУВАЈ СЕ СЕЊСКЕ РУКЕ

ПО РОМАНУ А. ШЕНОЕ
ЦРТА Ћ. ЛОБАЧЕВ

ПЛИВАЊЕ НА СУВУ СПОРТ

Врло је вероватно да ће се ускоро распламсати спортски живот у једном од женских манастира у Ђенови. Пре кратког времена сестре су добиле новог члана у лицу Марије Илари, чије је име у световном животу било Наталија Сангинети. Пре посвећења Наталија је била првакиња Италије у мачевању и одлична смучарка, а сада је врло вероватно да ће постати аматерски тренер у манастиру.

За време кроса у близини Куала-Лумпура у Малеизији четворица учесника изгубили су стазу и залутали у дунгли. То је примећено тек на циљу. Дат је знак за узбуну, позвана је у помоћ и полиција. После седам часова трагања полицајци су чули у дунгли громко певање. То је био квартет залуталих тркача. Вокалне вежбе су им служиле као заштита од тигра који их је гонио. Звери се, изгледа, концерт није свидео и она је заостала. А тркачица је то могла да буде и последња песма.

Два учесника бициклическе трке Мира причају о највеселијем догађају из њиховог живота. Жан-Мари Горез, Белгија: — Једне ноћи пробудила ме је непрекидна звоњава телефона. Узбуђени глас саопштио ми је да су се из нашег обора разбежале све свиње. Скочио сам у седло свог тркачког бицикла и пожурио према обори, који се налазе доста далеко од куће. А тамо — све свиње су мирно грокотале у сну. Испоставило се да је то била првоаприлска шала. Али, признају вам да је та вожња била најбржа у мом животу.

ТАЈМ-АУТ ЗА ХУМОР

Рајнер Маркс (НДР): — То се догодило за време једног од групних тренинга током припрема за трку Мира. Неколико олимпијца,

а међу њима и ја, возило је у збијеној групи. Одједном, водећи је нагло закичио, други то нису приметили на време и за трен сви су били на гомили. Међу њима и ја.

Протрљао сам очи и шта сам угледао: бика, најљућег, са закрвављеним очима. Ми сви лежимо а нико се не одлучује да устане. Бик је неко време стајао а заим мирно вратио кроз капију које је изишао. Наставио смо вожњу. На следећем тренингу, који је водио истим путем, нико није хтео да обуче мајицу у којој је био макар један једини црвени конач. У екипи није било то реадора.

На армијском шампионату у САД у боксу догодила се непредвиђена незгода. Заврше сусрета Хјуза (98 кг) и Бломфида (100 кг) прогвањници су таквом снагом навалили на конопце да они нису издржали, и пукли су. Судија Нокс, који је такође имао стотинак килограма, умешао се у жељи да помогне боксерима, па је још погоршао катастрофу. Сва тројица су пала на судијски сто, а одатле сви заједно у први ред гледалаца. Када је ситуација рашчишћена испоставило се да су готово сви читави и неповређени осим једног навијача — пуковника коме је слоњено једно ребро.

Колико може да траје је-

дан тениски меч? Један час, два, три...

На турниру у Њупорту у САД постављен је нови рекорд у трајању игре, бар у америчкој историји. У сусрету парова између Дика и Ли-ча Дел са Томијем Мозером и Ленијем Шлосом, први су победили са необичним резултатом 3:6, 49:47, 22:20. Сусрет је почео у четвртак а завршио се у петак и трајао је 6 часова и 10 минута!

по, само треба пронаћи потез...

Решење:

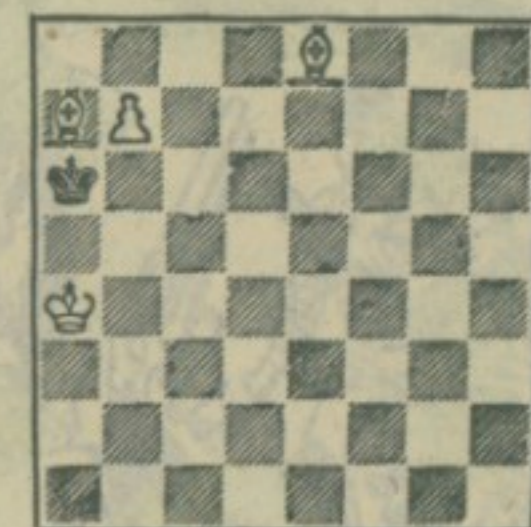
1. 68Л К67 2. Лд7 Каб (Ка8)
3. Лц8 + и мат (Лц6 + и мат).

Мали проблем

МАТ У ТРИ ПОТЕЗА
Бели: Ка4, Ла7, Ле8, П67 (4)
Црни: Каб (1).

Један од конструктора првог електронског шаховског часовника инжењер Игор Григоријевич Семененко из Кијева у слободним часовима бави се компоновањем шаховских задатака. Решење је ле-

ОСВЕТОМ УБИВИ ДИВЉИ ВЕПАР

дивши му кост десне предње ноге. Вепар је од тога остао хром али му то није много сметало.

Рањени вепар повукао се у шуму и више се није појављивао на шумском газдинству. Прошла је зима, за њом и лето, наступила је јесен.

Једном је књиговођа газдинства кренуо у лов на дивље патке. Пробијао се кроз густу трску кад је изненада пред њега искочио огроман вепар, исти онај који је долазио на газдинство. Храмао је. Књиговођа је у страху пуцао на њега из двоцевке право у главу. Али, са ситном сачмом он вепра, јасно, није могао убити; само га је разјарио. Вепар се бацио на њега. Ниједна друга рањена дивља животиња није толико опасна као вепар. Он као од шале обори човека а затим му својим огромним очњацима, оштрим као каме, распара утробу.

На једно огледно шумско газдинство-школу, негде на југу Совјетског Савеза, где су се поред стамбених аграда налазиле и коњушнице, стаје и живинарнице, навадно се да долази огроман, стари вепар. Дивљи вепрови живе усамљени и одликују се великом снагом, смелошћу и сврепошћу. Вепар би долазио и заривао се у гомилу штапског ђубрета избаченог из коњушница и стаја. Ту му је било угодно и топло. Али, то није дуго трајало.

Један од ловаца открио је тајне посете старог становника шуме и одлучио да га убије. Сакривши се иза једне стаје, ловац је пуцао на вепра али га није убио већ га је само овлаш ранио повре-

вао се у гомилу штапског ђубрета избаченог из коњушница и стаја. Ту му је било угодно и топло. Али, то није дуго трајало. Један од ловаца открио је тајне посете старог становника шуме и одлучио да га убије. Сакривши се иза једне стаје, ловац је пуцао на вепра али га није убио већ га је само овлаш ранио повре-

пушку: ударцима ногу положио је кундак а цеви искривио као да су од танке жице. Затим је покушао да обори дрво наваливши се на њега свом снагом. Али, пошто дрво није попустило под његовом тежином, вепар је почео да га својим очњацима поткопава. С времена на време прекидао је свој страшни посао и нестајао у шуми.

Али, било је довољно да човек само почне да се спушта с дрвета а вепар би се одмах вратио.

Опсада је трајала два дана. „Посао“ се приближавао трагичном завршетку јер је поткопавање дрвета било... још мало па готово. Вепар се одмарао, јео, шетао али се ипак стално враћао дрвету.

Ловци са газдинства тражили су несталиг књиговођу, дозивали га из свег гласа и најзад су, пред крај другог дана, чули његово запомагање.

Када су се приближили дрвету вепар је побегло у шуму и више се никад није појавио. А људи су онемели од ужаса када су видели шта је вепар урадио. Дрво се држало још само на једном крају корена и да су закаснили само неколико часова оно би пало а књиговођа се никад више не би вратио својим књигама и цифрама...

Велимир Жугић, Сомбор, ул. М. Обилића 24 (16 година; спор, музика и литература; српскохрватски, немачки и мађарски)

Пеце Трајковски, Скопје, ул. Страшо Пинџур бр. 28 (14 година; марке; македонски и енглески)

Нада Станисављевић, Јасеново код Веле Цркве, уч. VIII раз. основне школе (марке и фотографије глумаца)

Бранислав Алексић, Ђилане, Основна школа „Вук Караџић“ (12 година; разгледнице и фотографије глумаца)

Олга Дојчиновека, с. Јабука код Панчева, ул. Лешинова бр. 24 (13 година; разгледнице; српскохрватски и македонски)

Мирјана Васиљевска, с. Јабука код Панчева, ул. Лешинова бр. 14а (15 година; разгледнице; македонски и српскохрватски)

Алоја Винч, Гај код Ковина, ул. Миша Стојковић бр. 66 (17 година; маркџе од чоколаде)

Правдољуб Панић, Гај код Ковина, ул. Миша Стојковић бр. 8 (18 година; маркџе од чоколаде)

Љубиша Митић, Нови Сад, ул. Душана Васиљева 9 (16 година; маркџе; српскохрватски и руски)

Војо Родић, Скопје, В. П. 4119/18 (српскохрватски, енглески, италијански и руски)

Снежана Џафић, Вијељина, ул. М. Тита бр. 8 (16 година; разгледнице и маркџе)

Снежана Ђуђун и Санда Чизмаревић, Вијељина, ул. Војвођанских бригада бр. 23/25 (15 година; забавна музика; филм, марке и папирне салвете; српскохрватски и руски)

Вјесколав Штајдохар, Железник код Београда, ул. Први мај бр. 6/4 (18 година; модерну музику, спорт, филм)

Томислав Јванковић, Железник код Београда, ул. Први мај бр. 6/4 (18 година; значке)

Драган Вогућ, Мало Приње код Пожаревца, Осн. школ. „Моша Пијаде“

Гордана Зелен, Сарајево, Буре Салаја 28 (20 година; енглески, француски и немачки)

Станења Ристић, Скопје, Средња медицинска школа (16 година; разгледнице и фотографије глумаца и певача; српскохрватски и македонски)

Расим Пајалић, Врање, В. П. 8440/1 (дописивање)

Ана Ковачевић, Сремски Карловци, ул. Матије Гупца 24 (13 година; српскохрватски)

Александар Миленковић, Трстеник, Школски центар (18 година; марке, разгледнице)

Љиљана и Вранка Елек, Суботица, Нова LXIV бр. 23 (разгледнице; српскохрватски, мађарски и руски)

Милана Адамов, Елекир, ул. Вошка Мијатова 15 (16 година; разгледнице глумаца)

Вождар Вишњић, Вршац, В. П. 8714/3 (филм, музика; српскохрватски, немачки, енглески)

Михајло Жужић, Мужља код Зрењанина, ул. Винодолска 14 (српскохрватски и руски)

Љиљана Живојиновић, Крагујевац, ул. Београдска 39 (13 година; руски и српскохрватски)

Ранка Јокић, Сарајево, ул. Буре Ђаковића бр. 12/II (14 година; разгледнице, фотографије певача)

Јерина Мелешковић, Загреб, Купока 64 (13 година; енглески)

Рајко Гојковић, Ивањица (IV год. ТДШ)

Мића Ђурчић, Ивањица, ул. Вошка Петровића 23 (ветеринарски техничар)

Александра Пивнички, Србобран, ул. Соње Маринковић 1 (16 година; марке, разгледнице, стари новац, салвете; српскохрватски и немачки језик)

Стеван Радојевић, Лазарево код Зрењанина, ул. Ранка Дивљанина 41 (15 година; разгледнице, стари новац и аутограме)

Јужина Катачић, Суботица, Георги Димитрова 24 (маркџе, разгледнице; српскохрватски)

Александар Нурдић, Високо, Ново насеље б. б. 6. (8 година; марке, стари новац; српскохрватски и есперанто)

Сољена Кручић, Пожаревац, С. П. III „Соња Маринковић“ (разгледнице)

Љиљана Јанић, Платичево, Срем, ул. Лале Јанића бр. 8 (11 година; разгледнице, наградне маркџе, салвете)

Славо Алексић, Панчево, ул. Лешинова 18 (разгледнице; модерна музика, фотографије глумаца)

Лидија Бутовски, Смедеревска Паланка, ул. Моше Пијаде бр. 28 (15 година; фотографије певача; српскохрватски и енглески)

Гордана Анђеликовић, Смедеревска Паланка, ул. Б. Ђаковића 9 (15 година; бит-музика)

Мирјана Војиновић, Крагујевац, Лава Толстоја 1/II (13 година; маркџе српскохрватски и енглески)

Драган Костадиновић, Неготин, Излетнице Вадљево број 3 (10 година; разгледнице градова, салвете и поштанске маркџе)

Смиља Станаћев, Падеј, Ванат — пумпа 3-4 (15 година; I разр. средње економске школе; српскохрватски и руски)

Дубравка Варадићев, Нови Бечеј, Ђеђошева 17 (маркџе од чоколаде и разгледнице градова; српскохрватски, руски)

Анђу Бартошек, Београд, Милашева 28 (филм, спорт; разгледнице градова; желји да склопи пријатељство с усамљеним и повученим младимма и девојкама)

Бранислава Ђурић, Београд 8, ул. Милорада Гавриловића (разгледнице, фотографије глумаца и певача; српскохрватски и руски)

Атлаа Ђери, Зрењанин, ул. Жабаљска 18 (23 године; марке, омоте цигарета; српскохрватски, руски и мађарски)

Нађира Адемовић, Вијељина, ул. Буре Јакића 18 (11 година; маркџе и омоте, слике глумаца)

Весна Шиметић, Десковац, Цара Лазара блок В/II (14 година)

WALT DISNEY'S ПОТЕРА ЗА ЗЛАТОМ

Жорж Ланжелан

Посвећено проналазачу удобних фотеља

Том Делон, наш сусед, је полицајац. Он је први дотрчао чим је Мери открила да је Твенијева колевка празна.

— Твени нестало? Jeste ли сигурни, мисис Палмер? Уосталом, да Бебе не могу саме да побегну. Добро. Не треба губити време.

Затурио је капу на затиљак, узео слушалицу и окренуо број главне полицијске управе. Мери је стајала поред њега, дрхтећи целим телом, али су јој очи остале суве док је Том објашњавао телефоном да је дете киднаповано.

— Поседећу с вама, мисис Палмер, док не дође специјална бригада. Одмах ће стићи. А ти, Деда, ништа ниси чуо? — запитао је пријатељски ме плећуши по леђима.

— Он ништа није чуо — одговори Мери. — Није се ни помакао. Уосталом, он је већ толико стар да и не може да се миче. Читаво време спава ту.

— Ипак си ти, Деда, јуначина! Момак и по, а? И Том је почео толико јако да ме тресе у фотељи да само што нисам заурлао од бола. Реуматизам ми није дао ни да данем.

Стално сам покушавао да докучим какав је то нов, туђи мирис у соби, али су се тада појавили полицајци, почели да се мувају, да лупају вратима и тај мирис је изветрио. Овде, код мене, у библиотеку, спустили су се тек пошто су пажљиво прегледали горњи спрат. Један полицајац је мало подигао капу, тек толико да провуче руку и почеше свој ружичасти затиљак.

— Сумњате ли на кога, мисис Палмер? Имате ли непријатеља? Има ли их ваш муж? — запитао је најстарији полицајац.

— Не. Зашто би их имала?

— Ко је ваш муж? Чиме се занима?

— Он је официр трговачке морнарице. Сад је у Јапану.

— А ко живи овде, сем вас и мужа?

— Ивона, наша кућна помоћница, Францускиња. Она је код нас неколико седмица... Моја мати, Твени и... и Деда. Он има реуматизам и уопште не напушта своју фотељу.

— На основу чега мислите да вам је дете украдено?

— А како би по вашем мишљењу могло да нестане, камесару — умешала се Стара, Мериња мајка. — Твени је напредна беба али ипак не би могао да побегне или одлети.

— А ко сте ви?

— Моја мајка — објаснила је Мери.

— А где сте ви били када...

— Чујте, младићу. Још се није догодило да је неко у нашој кући добио сунчаницу тако да слободно можете скинути капу.

— Чекајте! Слушајте...

— Па ја само то и радим. Стојим и слушам вас, али бих вас радије видела без капе. Или можда држите под њом неку птицу?

Полицајац је треснуо капу на сто.

— А где је ваша Францускиња? Треба с њом да поразговарам.

— Она стално плаче а зна само неколико енглеских речи.

— Опростите, мисис Палмер, али да ли бар наслуђујете због чега је отмица извршена.

— По моме, могућно је једно од ово двоје. Можда су то учинили они који тргују малом децом. Таквих случајева је било у последње време. Или је у питању учена: дознали су да смо недавно добили велико наследство од стрица из Њу Орлеана.

— А ко је могао да зна за то?

— Сви, почев од читалаца вечерњег листа. Објавили су о томе чланак заједно с Мерином и малишановом фотографијом — рече Стара.

— Добро — рече комесар. — Ако је због учене, ускоро ће се јавити. Повезаћемо ваш телефон за прислушну службу.

Подигао је слушалицу и окренуо неки број.

Наједном су се отворила врата и у собу је, као олуја, упуо наш сусед Доктор.

— Ко сте ви? — запита га комесар устајући.

— А ви... ко сте ви? — муцајући рече Доктор.

— Полиција — објасни Мери. — Догодила се страшна ствар.

— Значи, истина је?! — узвикну Доктор.

— Полако!! — рече полицајац. — Објасните ми кн сте.

— То је доктор Брандон, наш сусед, зубни лекар — одговори Стара, Мериња мати.

— Дозволите! Пустите доктора да сам говори. Докторе, испричајте нам све што знате.

— Познати ми је да је Твени... Управо су ми то саопштили телефоном.

— Шта су вам саопштили? — заурлао је детектив.

— Ја... ја... позив је био анониман. Неки женски глас је казао да је Твени жив и здрава и да вам поручим на који начин да доставите откуп.

— Докторе, ко је она? — заплакала је Мери.

— А зашто су вама телефонирали? — сумњичаво вапнута детектив.

— Појма немам. Можда су напуштили да сте ви већ овде.

— И они су се обратили вама као посреднику? Хм!... Ваш број телефона, докторе?

— Зашто сам вас звала? Уплашићете их тиме и уништити могућност да се с њима споразумемо. То је страшно — говорила је Мери. — Докторе, кажите ми да сам спремна све да дам само да Твенију ништа не учине.

Комесар је позвао телефонску централу. Поразговарао је с диспечером, саслушао његов одговор и спустио слушалицу.

— Чудно — прошаптао је себи у браду. — Чудно, он каже да вама данас до подне нико није телефонирао.

— Гле! Како то могу да знају. Ја имам директан телефон, без кућне централе.

— То ми знамо... — замисљено рече детектив.

— А ако ми поново телефонирају или на неки други начин ступе у везу, шта да радим?

— Пажљиво их саслушајте.

— А ако ме не буду звали отмичари већ неки други учесници?

„Пази будале!“ — помислио сам, погледавши га. Како му у оваквој ситуацији може пасти на памет таква глупост. Али Доктор није осетио мој поглед. Уопште ме није примећивао. Зашто, ни сам не знам — вероватно због тога што није очекивао да ће ми код њега поручити лажне вилице.

— Можда би требало да им затражим доказ да је ваше дете заиста код њих? — настављао је доктор. — Да прво пошаљемо Твенијеву ципелицу? Шта ви мислите?

Чуо сам како је у двориште ушао аутомобил.

— Стигли су пси — рече полицајац.

Стигао је у ствари само један пас. Одличан пас, огроман вучјак. Пса је водио један потпуно сед, снажан човек. Осмехнуо ми се када је пас, машући репом, пошао према мени. Чувиши команду: „Чук, овамо!“ пас се са очигледним незадовољством вратио.

И наједном сам опет уловио онај исти мирис који је малочас загодицао моју радозналост. Доктор је стајао поред мене. Осмехнуо сам се осетивши да се он боји Чука и зато што сам у тренутку све схватио.

Не само да сам схватио чији је то мирис био но и због чега је говорио о Твенијевој ципелици. А тај глупи полицијски пас разбашкарио се на поду и издалека ми изражавао своју симпатију.

Мери је пошла да донесе дечаково оделце да би га дала псу да ољуши и тада сам приметио да се Доктору наједном жури да оде. Више ми није било ни до размислања ни до реуматизма. Знао сам да ће бол бити неиздржљив али другог излаза није било.

Стиснувши зубе усправио сам се у фотељи. Раствојање је било мало али није била ствар у растојању: важно је било не само ухватити него и не пуштити. Срце ми је лудо ударило али ја сам се бацно на Доктора и зграбио га за капут.

— Шта ти је, Деда! Почи ти га! — повикала је Мери а Доктор је почео очајнички да трза свој капут. Али ја га нисам пуштао. Тачно сам знао шта се налазило у његовом џепу.

Тако ме је ударио по глави да сам застенао али то га је одало. Када је замахнуо други пут Чук се, не слушајући свог газду, бацно и зграбио га зубима за руку. Заједнички смо га прикљештили између стола и наслоњаче и оборили на под. Поштено говорећи, оборно га је Чук који је знао разноврзне грифове, а ја сам само чарсто држао Брандонов џеп.

Снага ме је већ напуштала када се полицајац освестио и прискочио нам у помоћ.

— Шта вам је то у џепу? — викнуо је и ја сам сад могао да пустим џеп.

— Н... ни... ништа — одговорио је Брандон.

— Да видимо — рече полицајац и извуче из Брандоновог џепа Твенијеву ципелицу.

Други полицајац муњевито је уперо револвер у Доктора.

— Где је дете? Но?

— Не знам... у пртљажнику...

— Где?

— У мом аутомобилу.

— Трк — наредио је детектив свом Тому.

Донели су Твенија који је мирно спавао. Грлили су га, пробудили, положили у колевку и казали „спавај!“ Тек тада су се Мери и Стара сетиле мене: сесе су на под и стале да ме грле. Цело тело ме је страховито болело.

— Дедице, Дедице, стари мој, добри, паметна моја куцо — говорила је Мери кроз сузе.

Давно сам био бањко око на жути јастук чије је место било на клавирској столици. Велик, мек, од атласа... „Рескираћу, шта могу да изгубим? — одлучно сам и почео да се спуштам са своје фотеље. Ноге су ме страховито болеле кад год бих морао да ходам. Ипак, довукао сам се до врата што воде у другу собу и почео да гробем по њима. Мери их је отворила са сетом у оку (треба да вам кажем да имам само једно око) кренуо сам према клавиру и опрезно почео да са столице свлачим јастук.

— Шта је, Дедице? Хтео би мамин јастук а? Лицице старал!

Пошао сам ва њом, опрезно машући репом јер ми је и тај покрет причињавао болове. А она је подожила јастук у моју велику фотељу крај камина и помогла ми да се попнем у њу.

Догодило се то за време једне научне експедиције на Централној Суматри. Цунгла је одједном оживела, управо помахнитала. Из међу грана циновог дрвећа проламала се вика, чуло звиздање, крештање. Заглушујућем пра шумском концерту придружило се ужурбано кретање хитрих рићодлаких животиња. Били су то орангутани који су бучно изражавали своје негодовање против упада човека у њихово царство.

Људи што им је нарушен мир пребацили су се на врхове дрвећа. Само се један од тих рићодлаких још мувао на доњим гранама очигледно не желећи да се придружи својим рођацима. Хватао се за гране све ниже и ниже, спуштао и најзад скочио на земљу.

— Нану! — помислих и пођох неколико корака назад и закљоних се иза једног огромног стабла. Хтео сам да видим намерава ли он то к мени. С напетом пажњом пратио сам сваки његов покрет. Али због страха за сваки случај имао сам пушку и два револвера за појасом.

Више није било сумње — рићодлаки становник прашуме гегао се право к мени. Спазано је да сам нестало иза стабла и његов мајмунски мозак говорно му је да ће ме ту на-

ПАУЛ ЕУГЕН РИДА

НАНУ РИЋИ

ни. Клатећи се у ходу, одржавао је равнотежу рукама, час ширећи их, час подижући их изнад главе.

Видео је да стојим иза стабла. Пришао је, али на неколико метара застао и посматрао ме. Гледао сам и ја њега.

— Нану! — рекох гласно да бих прекинуо тишину, а и зато што ми ништа друго није пало на памет. Овај узвик изненађења и дивљења до породачких племена, који се може превести са „гле“, дугодлаки је, изгледа, схватио као позив да ми се приближи.

Пришао ми је сасвим и испружио руке према мом тропском шлему. Скинуо сам шлем и ставио му га на главу. Он га је одмах узео у руке и почео да га загледа са свих страна, споља и изнутра. Ставио га је на главу и опет скинуо. Поновио је ово неколико пута. По свој прилици био је задовољан мојим шлемом. Газећи преко лијана и тропског растиња вратио се путем којим је и дошао. Пустутио сам га, у шатору сам имао други шлем.

Овај сусрет у шуми развеселио ме је и у таквом расположењу пођох натраг у бивак.

Одлучно сам да пре повратка експедиције поново нађем Нануа, тако сам га назвао, и опростим се с њим.

Отприлике три месеца касније опет сам се пробио уском стазом ка месту нашег првог сусрета. Да ли је још тамо? Да ли ће ме познати? Хоће ли ми прићи?... И овог пута прашума је намахнитала. Опет викање, звиздање, крештање, ужурбано кретање.

— Нану! Нану! — дозивао сам. — Нану! Нану!...

И једно рићодлако створење хватајући се за гране поче да слези с дрвета, и скочи на земљу.

То је био Нану.

Достојанствено, мирно, поносно корачао ми је у сусрет с тропским шлемом на глави. Шлем више није био бео него црн.

Одједном Нану се окрену орангутанима који су дрчали горе на дрвећу, испусти неки

глас, налик на звиздук, налик на крештање, и галама се сместа утиша.

Судећи по овоме Нану је дотерао до „поглавице“ мајмунског племена — вахваљујући, према мајмунској оцени, изванредном украсу на глави.

Дотетурало се до мене и дуго ме гледао својим меланхоличним доброћудним очима. Овај поглед свакако је требало да значи: „Хвала ти!“

Извадио сам из џепа усну хармонику коју сам понео за њега. Пошто сам дуноу у њу, и измањко звуке, дао сам му је. Покушао је да учини исто што и ја, и кад је чуо звук био је задовољан. Али у истом тренутку пробудила се у њему мајмунска радозналост. Опрезно и веома пажљиво почео је да опипава, обрће и загледа са свих страна то непознато. Поновио је ово неколико пута. Његов мајмунски мозак желео је да докучи ко или шта ствара те звуке и да ли је дивљање у тај терди предмет заиста безопасно, нема ли унутра нешто што би му подмукло уболо или печинуло језик.

Пошто очима није открио ништа сумњиво, проверио је тај тајанствени предмет још једном, последњи пут. Ударио га је неколико пута енажио о стабло дрвета и кад из усне хармонице није испало ништа, ама баш ништа, престао је да сумња.

Окренуо се и не престајући да дува у хармонику, Нану, мајмунски поглавица са шлемом на глави кренуо је натраг свом роду, у дубоку тишину прашуме.

БИК КОЈИ СЕДИ

СА САВЕТОВАЊА ЈЕ ВЛАДИ БИО УПУЋЕН ЗАХТЕВ ДА СЕ ПУКОВНИК БУВ ВРАТИ...

АКО ТО НЕ ПУЦИНЕ, РАТ ЈЕ НЕИЗБЕЖАН!

КАДА ЈЕ СУДИЈА РАЈТ САЗНАО ЗА АКЦИЈУ ИНДИЈАНА, ПОХИТАО ЈЕ У ГРАД, ЈЕР ОН ЈЕ ТАМО ИМАО МОЋНЕ И УТИЦАЈНЕ ПРИЈАТЕЉЕ...

Највиши човек на свету

Шпански мађионичар Макс открио је у Мозамбику највишег човека на свету. Он је висок 2,24 метра. Сада обојица као артисти обилазе свет. Мађионичар Макс сваку представу почиње шалом. — Мој пријатељ Габријел донедавно је чистоно зубе жирафама.

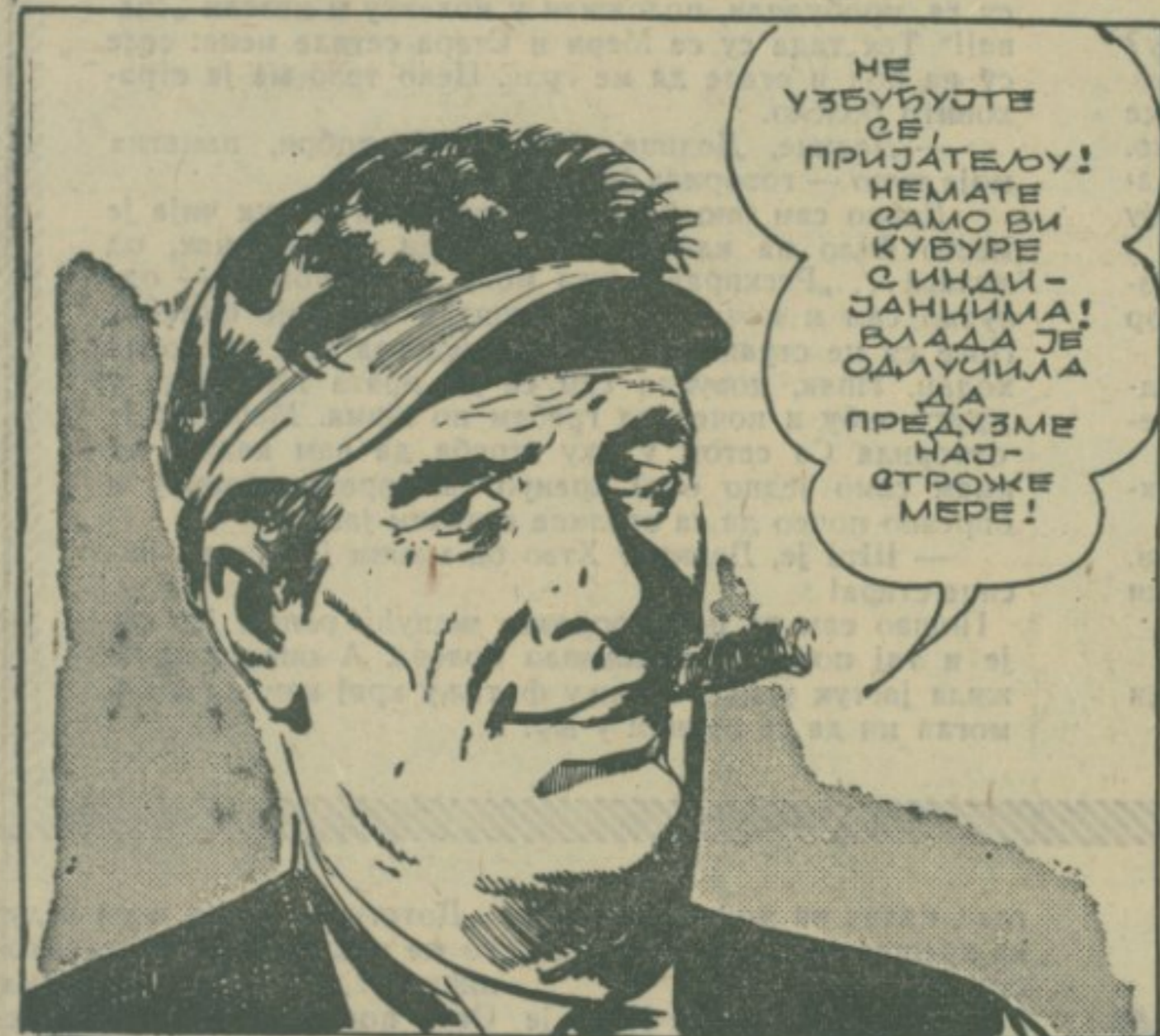
ПА, РАЈТ, ИЗГЛЕДА ДА ВАМ СА ИНДИЈАНЦИМА НЕ ИДЕ ВАШ ГЛАТКО? ИПАК, ОСЛОБОДИЛИ СМО ВАС БУВА!

ДА САМО ОНИ ПРОКЛЕТИ ЦРВЕНО-КОШЦИ ЗАХТЕВАЈУ ДА СЕ ОН ВРАТИ!

НЕКА ИХ!

ЛАКО ЈЕ ТО РЕЊИ! ОНИ СЕ ОРГАНИЗУЈУ ПО ЧИТАВОЈ ДАКОТИ И ЈЕДНОГ ДАНА ПОЖАР МОЖЕ ДА ПЛАНЕ!

НЕ УЗБУЂУЈТЕ СЕ, ПРИЈАТЕЉУ! НЕМАТЕ САМО ВИ КУБУРЕ С ИНДИЈАНЦИМА! ВЛАДА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ПРЕДУЗМЕ НАЈСТРОЖЕ МЕРЕ!

АЛИ, ПРИЧА СЕ ДА ВЛАДА ПРЕГОВАРА С ЊИМА И ДА ЈЕ СПРЕМНА НА СПОРАЗУМ!

ДА... НА РЕЧИМА!

ЈЕЗЕРА У ЈАМАМА

У околини Беле Цркве дуги низ година вађен је шљунак и песак за разне потребе, па су остале велике и дубоке јаме. Подземне воде испуниле су ове јаме и у њима су настала мала језера. Највеће је-

зеро налази се на периферији Беле Цркве. Дуго је 400, а шири роко 200 метара. На језеру су уређене плаже и терен за разне спортове на води, па за време летњих дана има много посетилаца.

АУТОМАТСКИ ПРЕГЛЕД БОЛЕСНИКА

У Франкфурту на Мајни врше се опити да се болесници аутоматски надгледају. На једној хируршкој клиници налази се пробно одељење у коме је смештено 20 кревета са тешким болесницима. Сви болесници повезани са разним апаратима који стално контролишу крвни притисак, пулс, дисање, температуру итд.

Крвни притисак се мери помоћу манжетне која је обавијена око надлактице, температура термометром који је причвршћен испод пазуха, пулс се мери електродом једног електрокардиограма, а дисање апаратом који региструје дисање и спуштање грудног коша.

Осим тога поред сваког болесника налази се и микрофон помоћу кога може да позове и болничарку, која се налази у посебном одељењу у коме се региструју сви резултати укључених инструмената. У овом одељењу налази се и телевизијски екран преко кога се болесници могу не

сметано посматрати. На овај начин омогућено је да једна особа може да надгледа већи број болесника и брзо интервенише у случају кад је то потребно. Иначе, за овај број тешких болесника био би потребан већи број послуге која би реметила мир неопходан тешким болесницима.

ДОБАР ПОЗНАВАЛАЦ...

— Ја вам тврдим да музика Стравинског ништа не ваља — препиру се два пријатеља. — Али како то можете да тврдите? — чуди се други. — Тако лепо! Узмите само његов „Болеро“! — Али човече, па „Болеро“ је написао Равел. — Ето видите! Ваш Стравински није био способен чак ни за то — не предаје се зналац музике.

М-КАО МОДА

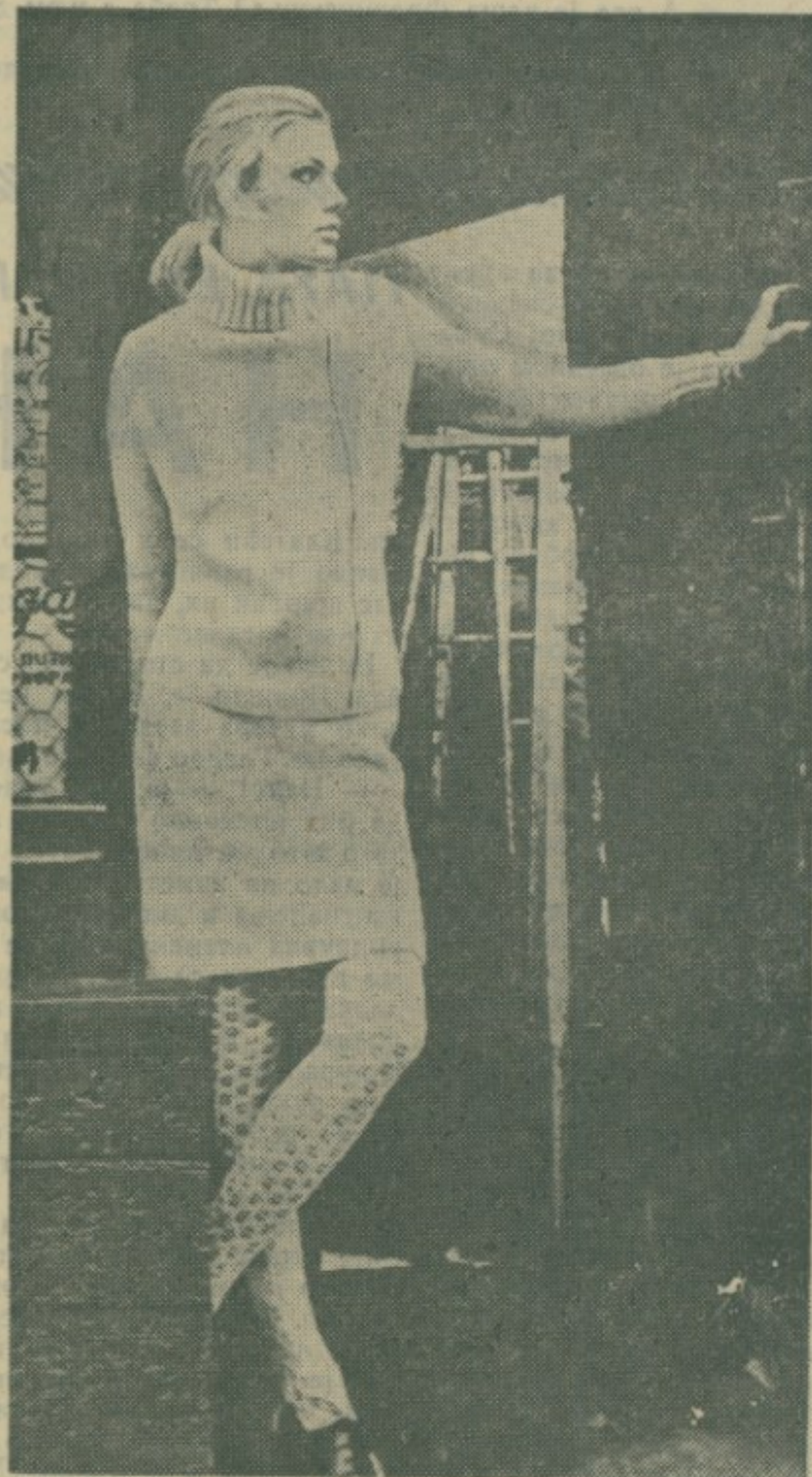

Једноставан и елегантан комплет од дебље вуне, који може да вам послужи уместо мантила у јесење дане, а зими, испод капута, у њему ће вам бити и топло и удобно!

Ако сте вични плетењу, брзо ћете га исплести од дебеле вуне или синтетике, којих ове јесени има у великом избору боја у нашим продавницама. Јакна је равна, плетена жерсеј-бодом (с лица право, с надлица обрнуто, или бодом „лиринач“, а оковратни и манжете су у „раифли“ (две право, две обрнуто). Запазили сте, свакако, да се јакна не затвара спреда већ с леве стране, и то помоћу дугачког „рајсфершлуса“ — они су у јесењој и зимској моди за младе готово сасвим истиснули дугмад.

М-КАО МЛАДОСТ

УМЕСТО ЈЕСЕЊЕГ МАНТИЛА

БОРБА ШУМСКИХ ВЕЛИКАНА

Зоолог Максим Зверјов провео је више од двадесет пет година у разним научним експедицијама изучавајући животињски свет Сибира, Казахстана и резервата у Алма-Ати. Наоружан бележницом, Зверјов је посматрао живот животиња у природним условима. О различитим случајевима, које је имао прилике да види за време експедиција, написао је више књига. Преносимо одломак из једне од њих.

Сунце се све више подишло над непрегледним простором тајге. Ју тарну свежину брзо је сменила јулска жара. Птичији гласови су постајали све тиши, а зујање инсеката се све више појачавало. Речница је ужурбаном журила просецајући густ шумски честар.

Одједном, у пливачу се појавио крупан лос. Над њим је зујао рој обада. Лос је стригао ушима, махао главом, поскокивао с ноге на ногу и узневерено се освртао.

Дубоко западајући у песак, ушао је тешко у воду и запливао ка другој обали. Препливавши реку, зауставио се крај обале где му је вода била до трбуха и с тешким уздахом легао. На површини је остала само глава. Било га је тешко приметити међу оплавцима који је река нанела уз обалу. Бука коју је животиња подигла, утишала се. Ништа није нарушавало мир тајге.

Одједном, уши лоса су се узнемиро покретом и набулиле се. С писком су поте-

теле шљуке дуж реке. Иза окуке је брзо испловио чамац са двојицом ловаца. Снажним тртањем тела лос је ишчупао ноге из песка. У једном скоку нашао се на обали, подиговши читав водоскок од илемева воде и блата. Идућег тренутка већ је журно испод великих кедрова.

Људи у чапцу отпловили су даље низ реку и после неколико тренутка све је било као и раније мирно.

Лос је журно тајгом. Обади и муве покривали су му трбух и ноге. Од њихових уједа на многим местима појавила се крв.

Долнина обрасла шумом се сузила. С обе стране су се спуштале окомите падине. Лос се у пуном трку одједном зауставио дубоко заривши предња копита у меку земљу; пред њим се црнела живица. На најужем месту долина је била преграђена.

Лос се није вратио натраг, журно је лемећи жбуње дуж живице, тражећи место куда би могао да прође кроз њу. И

нашао је невелик пролаз кроз ограду.

Не слутећи опасност крочио је у издајнички пролаз. Истог тренутка предње ноге су му изгубиле тле испод себе. Животиња је крикнувши пала у јаму покривену грањем, коју су ископали ловци дивљих животиња за зоолошке вртње.

Лос је пао право на главу, али је истог тренутка скокчио. Његов први покрет био је очајнички скок увис. Међутим, видови јаме су били високи и лос је стално падао назад на дно. Дивљи, самртни страх обузео је животињу, лос је почео бесно да скаче. Глава му је неколико пута провиривала из јаме, он је опет падао на доле да би одмах начинио нов скок. Али, јаму је ископао искусан ловац. Дно јој је било знатно шире од отвора, видови су били коси и сужавали су се ка врху. Да се ивица јаме не би осипала, биле су појачане брвницама.

Лос се дуго борио. На крају је почео да малакшава. Уши су му се немоћно опустиле. Очи потамнеле. Дисање се претворило у пиштање. Више није покушавао да скаче. На уздрхалим ногама топтао је у месту, лако поскакујући као да игра. На крају се сасвим умирио, присклонивши се уза задњу јаме, тешко дишући и опустивши уши полузасторених очију.

Спарни летњи дан се гасио. Тајга је оживела. Крај оград је лаким корањима пројурно уплашени дивојарац. Он је, као и лос, тражио пролаз кроз живицу. На његову срећу прва јама на коју је наишао била је заузета. Дивојарац је одскочио у страну и одјурно у шуму. За њим је пројурно већ. Наплатио је неко од кога су се спасавали шумски становници.

Наступило је сумрак. Шум речење чуо се све јаче. Немир на шумска ноћ сменила је врелину дана. Недалеко је пукла гранича под тешком медвећом шапом. То је он ишао дуж живице. Особен, рески мирис лоса натерао је звер да се изненада заустави.

И лоса су његова осетљива чула мириса и слуха већ давно обавестила о приближавању непријатеља. У другим приликама моћна животиња натерала би медведа у бекство ударцима својих рогова, и јаким предњим копита. Али, сада су све предности биле на страни медведа.

Медвед се зауставио недалеко од јаме из које су провиривали лосови рогови. Огромни рогови, краљу наливене очи и накомрешена длака на снажном врату мало су охладиле борбеност медведа. Он се никада не би одлучио да нападне тако великог лоса у шуми. Међутим, немоћан положај животиње охрабрио је грабљивца.

Потмули крик заглашио је долину. Медвед се бацио лосу на леђа. Лос се у истом тренутку спустио наниже и бесно замахнуо роговима, подскокши тако високо да замало није предњим ногама дохватио крај јаме. Медвед је одлетео у страну. Само случајем трбух му није био распорен предњим још не сасвим окришталним паровима лосових рогова. Звер је дивље рикнула од бола и беса.

Задихан од јарости медвед се поново бацио на лоса. Већто избегавајући ударце рогова покушавао је да лосу зада ударац шапом. Али, свауда су га сретали рогови и малене очи под њима, поглед пут страха и гнева. Тело лоса грађено је тако да је предњи део знатно виши од задњег и зато медвед никако није могао да му зада ударац.

Неуспех је разбеснео медведа. У јарости он се бацио на живицу, која му је сметала да се слободно креће око јаме. Дебела брвна летела су као палидрвца по пољани. Дубоко заривене кочеве медведа је бесно чупао из земље. За неколико минута поље је било рапчишћено.

За то време измучени лос успео је да предахне. У међувремену, положај му се знатно погоршао. До сада је ограда сметала медведу да кружи око јаме. Сада је пољана била слободна а лос је једва успевао да се окреће да би одбио напад. Смртни ударцац је био близу.

Медвед је променио тактику. Опрезно је допузео до ивице јаме, режећи и тртајући се при сваког лосовом покрету. Испруживши предње

шапе, почео је да обурвава ивицу јаме, пажљиво посматрајући противника. Мека земља лако се осипала. Лосова непокретност осмелила је медведа. Одједном је брвно које је штитило ивицу јаме од осипања пало доле.

Непријатељи су уплашено задрхтали. Медвед је нагло одскочио назад. А лос је, замахнувши роговима, скокчио увис. Његова глава и врат поново су се појавили над јамом. Напрежући и последњу снагу лос се окренуо на бок очајнички се копрцајући и копајући земљу.

У том тренутку он је био потпуно немоћан и медвед је могао лако да с њим изиђе на крај. Али изненадни пад брвна уплашио је опрезног грабљивца, и он је побегло на средину пољане. А када се кроз неколико тренутака с победничким урликом бацио напред, било је већ касно. То тренутно колебање непријатеља спасло је лоса: једна од задњих ногу била је већ закичила крај јаме. Лако скокчиши на све четири ноге, огромна животиња се накомрешила и журнула на противника. Медвед је на време избегао убилачки ударац и журно одјурно у честар.

Лос је мало постајао на пољани, нервозно се тртајући и осврћући се. Ускоро му се длака на врату опустила. Нервна напетост, која му је исцрпала и последњу снагу, прошла је. Оловни умор притиснуо је тело. Лос је ниско опустито главу и тешким коракном пошао у дубину шуме клатећи се и спотичући се.

Живот је био спасен.

САВЕТ БИЗНИСМЕНИМА

Купите злато на екватору да бисте га продавали на половима! Брзина Земљиног окретања око осе мања је на половима и због тога су тамо сви предмети тежи него на екватору. Један килограм злата купљеног на екватору на половима ће бити тежа од једног килограма и пет милиграма. Једини проблем: наћи купце за злато на полу, свеједно на коме: Северном или Јужном.

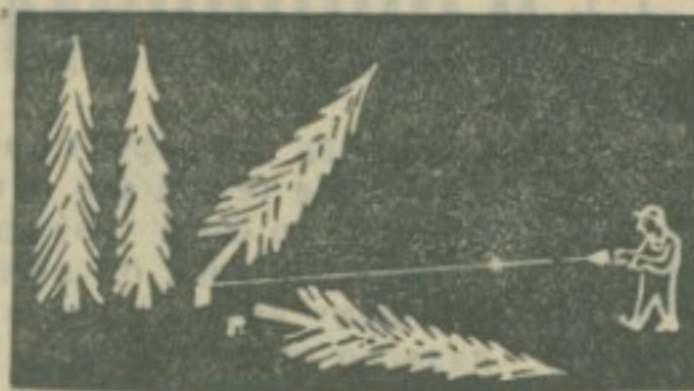
Најтеже убиство

У чувеној америчкој робиници Синг-Сингу излази интерни лист чији су сарадници (спољашњи) између осталих Агата Кристи и Алфред Хичкок. У једном од последњих бројева неки осуђеник на доживотну робиљу овако је завршио свој чланак о животу у затвору: „У току ових година које сам провео затворен утврдио сам да је најтеже убити — време!“

ШТА?

ЗРАК СЕЧЕ ДРВО

То, разуме се, није Сунчев зрак, већ зрак ласера. Он може да буде управљен на стабло дрвета или на трупац. Тада се у директу обрадује удубљење с глатким, мало угљенисаним крајевима дубоко до милиметра и по. То се догађа само у случају када је светлосни зрак концентрисан у једну тачку, а не дифузан. У будућности ће ови зраци заменити тестере и секире.

„ЛУКАВОСТ“ МОЗГА

Као што је познато човечји мозак састоји се од прилике од 15 милијарди нервних ћелија. Још недавно се сматрало да за време рада мозга нервне ћелије „испадају из строја“ у одређеном поретку, као по некој шми. Значи, поремећај у једној јединој ћелији може да доведе до поремећаја рада читавог мозга?

Међутим, научници Ростовског универзитета нашла су хипотезу која оповргава претпоставку која је досад сматрана као тачна: ћелије спуштају у случајно узајамно деловања. Ако једна ћелија не може да учествује у раду — мозак ће радити и без ње.

ИДЕТЕ У ГОСТЕ? КУПИТЕ МАПУ

Чудно је... али у највећем граду на свету, Токију, који има готово једнаест милиона становника, готово све улице сем главних немају називе. Још чудније: куће нису изумерсане. Да би се ипак пронала бав нека могућност да се пронађе жељена адреса, штампачу се нарочите мале мапе појединих рејона Токија. Када Токијац позива госта он му често уз позив уручује и мапу: „Дођите ми сутра на чај. Моја кућа обележена је на мапи крстићем“.

КАКО?

ГДЕ?

ПУСТИЊА — ЛАБОРАТОРИЈА

У неким областима пустиње Атакаме, на северу Чилеа, већ више од четрдесет година није пала киша тако да је влажност ваздуха готово равна нули. У том крају амерички астрономи изучавају услове који су, по планетовом мишљењу, готово истоветни са условима на Марсу.

Тле пустиње Атакаме састоји се од песке и прашице иловаче а покривено је „коритом“ од соли. Атмосфера на Марсу је, разуме се, другачија но у Атаками али су тамо ветрови веома ретка појава. Научници покушавају да докуче како се различити земаљски организми могу прилагодити животу у сличним условима.

МЕСЕЦ НА ЗЕМЉИ

У Зименкама, у близини Горког, у радио-физичкој лабораторији постоји неколико модела Месеца. Земаљски двојници Месеца омогућавају да се проучава покривач ове планете. Научници су закључили да се о хемисферском и минералогском саставу Месеца може судити према дубини до које радио-таласи продиру у Месечево тле.

СЛОН — ХЕРОЈ

Овај слон је — национални херој Вијетнама. За време борби против француских колонијалиста слон је у борбама вукао топ. После једног тешког рањавања добио је орден — као прави војник. Данас слон живи у зоолошком врту у Ханоију. На Дан независности учествује у великој паради носећи на једној ленти око врата своје високо ратно одликовање.

ЗАШТО?

Зовем се Бенедикт

Овај мали пеликан, име му је Бенедикт, дошао је на свет вештачким путем: испулио се у инкубатору и за седам недеља свог живота достигао је тежину четири килограма. Чувар га лепо негује, а посетиоци берлинског зоолошког врта мазе и хране његовим омиленим јелима.

КАКО СЕ ПОСТАЈЕ АС

Рано у зору 10. јуна 1945. године девет америчких ловачких авиона типа „тандерболт“ летело је високо изнад јапанског острва Киу Шиу-Њихов је задатак био да на себе привуку јапанске ловачке авионе и укљоне их са западног дела острва, који су амерички тешки бомбардери намеравали да нападну. Да би заварали јапанске радаре авиони су стално пуштали траке од станиола. Али и поред тога ускоро су их јапански ловци открили и амерички пилотима није остало ништа друго већ да ступе у борбу.

Један за другим они су почели да се обрушавају с висине ка јапанској формацији. Поручник Боб Стон приближио се на мање од сто метара једном јапанском авиону типа „зеро“ и притиснуо обарач на својих осам митраљеза. Али због велике брзине Боб није имао довољно времена да скрене на време и експлозија запаљеног јапанског ловца оштетила је и Бобов авион. Његово лево крило, готово цело одсечено као неким циновским ножем, полетело је у ваздух ударивши на свом путу други јапански авион који је одмах полетео ка земљи. Али Боб није имао више времена да прати јапански авион јер су га напала два ловца, који су веровали да ће лако свршити са оштећеним авионом. Прецизним ватром својих митраљеза Боб је оборио још један апарат који се одмах запалио.

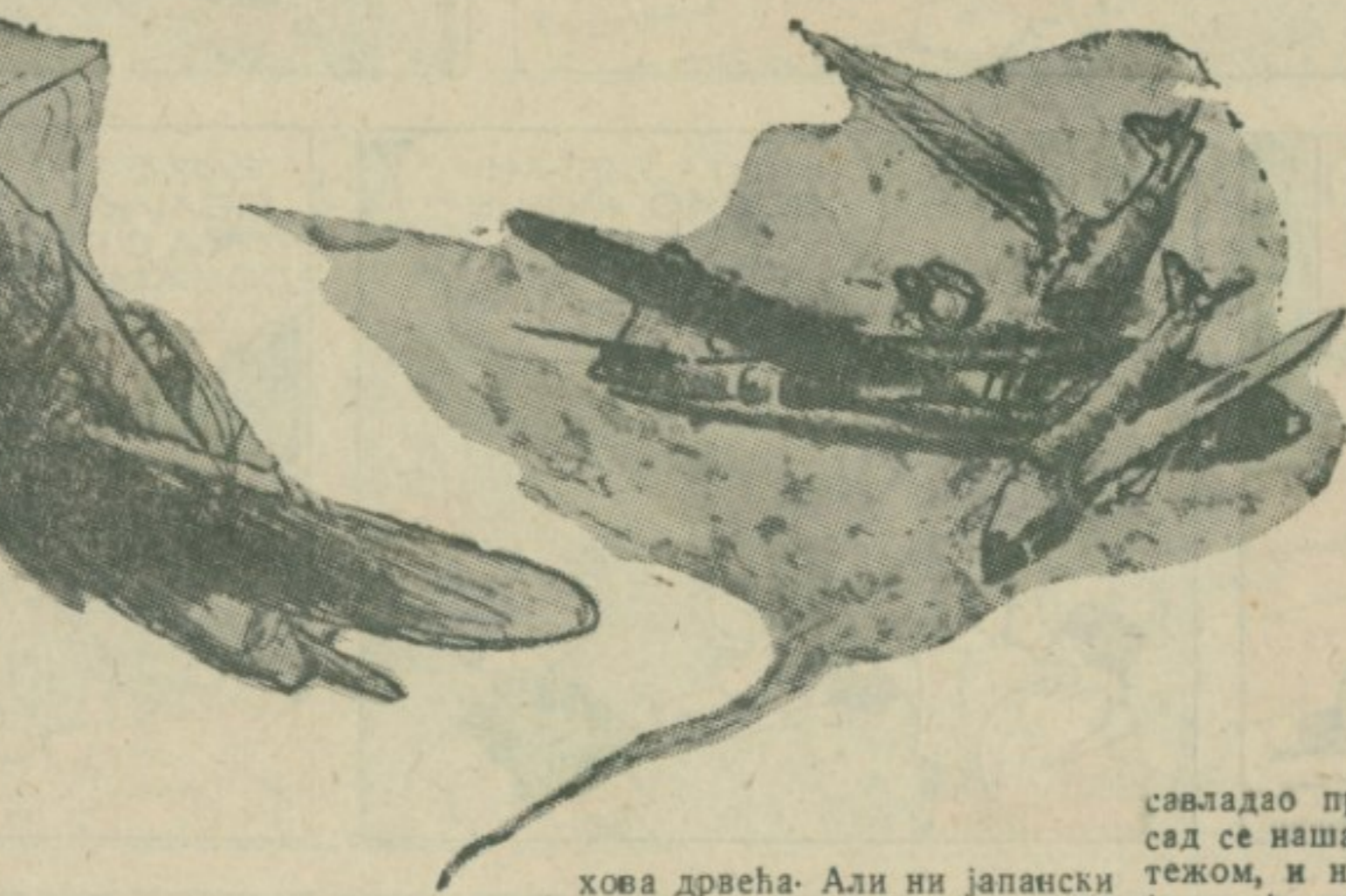
У међувремену Боб је чуо наређење вође групе да се што пре врати и да ће га они штитити јер је неспособан за даљу борбу. Боб је покушао да крене авионом увис али то је ишло доста тешко. Тек сад приметно је да му је авион изгубио око 30 одсто своје нормалне снаге. Сви његови покушаји да се попне авионе остали су безуспешни. Његови пријатељи су схватили да је Боб Стон осуђен на смрт. Само, Боб није имао намеру да се предаје. Смело је прихватио борбу и у следећих неколико минута својим неустрашивим држањем ушао у историју ваздухопловства као херој.

Мада је имао само 22 године Боб Стон није био неискусан. Имао је иза себе преко 250 борбених часова лета. После напада Јапанаца на Перл Харбор Боб се јавио као добровољац мада још није имао пуних 18 година. У авијацију га нису примили пошто је већ био ожењен. Због тога се јавио у канадско ваздухопловство где је примљен. Убрзо затим и Американци су укинули забрану за жењене људе и Боб је упућен у ваздухопловну академију САД. Године 1944. завршио је школовање и био одређен у 313. ловачку групу на Формози.

Убрзо је његова група пребачена на острво Шима где је Боб оборио прво један јапански бомбардер а затим и један ловачки авион. Он је тврдио да је оборио још седам јапанских авиона, али како су они оборени над непријатељском територијом није могао то и да докаже и зато му нису признати. С таквим искуством сада кад се нашао у тешкој ситуацији није било новација који се лако мири са судбином.

Покушавао је на сваки начин да поправи радио-везу са својом групом што му је на крају успело. Ускоро је зачуо глас вође који му је јављао да им у сусрет долази велика група јапанских ловаца. Према његовој оцени било је око сто ловаца. Вођа га је обавестио да ће они кренути у сусрет Јапанцима да би одвукли пажњу од Боба.

Али све је било узалуд.

Бројно надмоћнији Јапанци су напали групу америчких ловаца са свих страна. Боб који се налазио у близини није могао да маневрише својим авионом и зато није ни знао како се развија борба. Преко радија је чуо глас вође групе: „Бобе, бежи ка земљи! Двадесет пет ловаца те напада. Бежи, Бобе!“

И поред тога што је Боб давао пун гас његов авион је летео доста споро док се 25 јапанских ловаца приближавао страховитом брзином. И тада је настала једна од најнеравноправнијих ваздушних борби у целом II светском рату.

„Никад нисам видео нешто тако“ — причао је касније поручник Ал Викс. „Пошто сам оборио један јапански авион, погледао сам према Бобу. Он је покушавао да стрмоглави свој авион право ка земљи док је цела јапанска ваздухопловна флота јурила за њим. Јадни Бобе, — помислио сам — више ти нема спаса.“

Земља се брзо приближавала. Осакаћени авион било је тешко усмерити у жељеним правцу. Кад се нашао близу земље, Боб је повукао ручицу својом снагом. Успео је да усправи авион изнад самих вр-

Опкољен јапанским ловцима амерички авион којим је управљао двадесет једногдишњи пилот Боб Стон, мада тешко оштећен, успео је не само да се извуче већ и да обори пет непријатељских авиона.

хова дрвећа. Али ни јапански ловци нису попустили, летели су око Боба као рој осница. Њихови рафали оштећили су и друго крило авиона.

Боб Стон је знао да Јапанци могу да га оборе само ако успеју да му се приближе одоздо и зато је да би то избегао почео да спушта свој авион што ближе земљи, летео је свега метар изнад тла. Средњом терен је био равн тако да није било опасности да удари о неки гробан. Није смео да скрене ни лево ни десно јер би и у том случају представљао добру мету јапанским ловцима.

За време док је Боб летео изнад земље Јапанци нису престајали да га засипају рафалима и мети су непрекидно фижукали око његове кабине. Преко својих огледала Боб је могао да види како се Јапанци смењују, двојица па двојица, јер су и они морали да воде рачуна да не оборе један другог.

Изненада се појавио још један непријатељ за Боба опаснији и од самих Јапанаца. То је био један доста висок гробан у правцу његовог лета. Боб није имао други избор. Дао је пун гас и повукао палицу што је више могао. Последњим атомом снаге авион је једва успео да пређе гробан готово додирујући траву. Боб је и овог пута срећно

савладао препреку. Међутим, сад се нашао пред новом још тежом, и не знајући налетео је на један амерички аеродром са кога је управо полетео један бомбардер. Ако пролужи да лети ниско, судар са бомбардером био је неизбежан. Ако пак, покуша да се уздигне, онда је сигурна мета нестрпљивих Јапанаца. Боб се одлучио на нешто треће, још ризикантније. У последњем тренутку нагло је окренуо улево тако да је за длаку избегао судар са бомбардером. Али зато јапански ловци нису имали времена да се склопе и оба су налетела на тешки бомбардер. Разуме се, разбили су се.

Тако је Боб за свега пет минута оборио пет јапанских ловаца од којих три не испаливши ниједан метак. Остали јапански ловци видели како су се њихови другови провели и због близине америчког аеродрома брзо су се повукли назад да им не би нестало бензина.

Ослобођен пратње јапанских ловаца Боб се упутио преко мора ка својој бази која је била удаљена око 800 километара. Летећи изнад саме површине успео је да се приближи свом аеродрому. Бензин је био при крају, Ипак се некако спустио са потпуно празним резервоарима.

Тако је Боб Стон проглашен за аса, титула коју је добио за свега пет минута.

... највећа узвишења на Месецу припадају планинском ланцу Јајониц која лежи близу ју-

Она достижу висину до 10.700 метара.

... лемури, живахни полумајмуни с Мадагаскара, падају у летњи уместо у зимски сан.

... леки колибри мањи су од бумбара а крили-

ма махну и по 75 пута у секунду.

... Једна фабрика чоколаде, бомбона и мекса у Ливерпулу морала је да прошири своја обртна улазна и излазна врата да би радници и службеници могли лакше да пролазе кроз њих. Само за последњу годину дана запослени у овој фабрици угодили су се у просеку за десет килограма.

... риба-сабљарка лако може да достигне

брзину од 100 километара на час, чак и већу.

НАГРАДНИ КОНКУРС НА ТЕМУ „МИЛИЦИОНАР — МОЈ ПРИЈАТЕЉ“

ЗНАО САМ ДА ТРЕБА ДА НАСТАВИМ

У оквиру прославе Недеље службе безбедности 1967. расписан је наградни литерарни конкурс за ученике основних и средњих школа, с територије СР Србије, с циљем да се овај вид службе приближи омладини, као и да се види шта млади мисле о пословима које служба обавља, а посебно о милиционарима који непосредно врше послове јавне безбедности. Мада је рок за достављање радова био кратак, одзив ученика, нарочито основних школа, био је велик. Објављујемо рад Ђорђа Милановића, уч. VII2 разр. Осн. школе „Душан Јерковић“ у Руми, који је добио прву награду.

Једног дана пред станицом Милиције зауставио се млад човек и пошто је претходно одмерио целу аграду, ушао унутра.

Вече се почело спуштати. Уличне светилке су се као по некој команди одједном упалиле. Кроз свој прозор угледао сам како се осветлио један прозор у станици Милиције, затим три сенке. Одмах сам могао погодити ко је у соби. Једна прилика је био по дебели заставник Вујин. Онај с капом био је дежурни. А онај трећи малопређашњи младић? Видео сам како се

дошљак рукује са заставником, па сам помислио: „Овај је сигурно нов“. Повукао сам се са прозора, јер сам знао какав се разговор води доле у соби. Заставник сада говори новацији како треба да се понаша на дужности, како ће да саставља дневне извештаје и друго.

Сутрадан сам већ изјутра угледао дошљака. Али сада он није био цивил, него у новој униформи милиционара. Изисао сам на улицу и намером му пошао у сусрет. Када сам му ближе пришао, могао сам запазити оштре црте ње-

говог лица. Био је висок, доста витак. На први поглед ми се свидео. Још више ми се допао кад ме је тог дана спасао од сигурних батина разјареног продавца воћа.

Било је прошло подне. Враћао сам се кући од тетке. Журио сам. И баш кад сам се налазио код саме продавнице воћа, однекуд долетели повећи камен и лупи у излог. Стао сам запањен, до мене је допрозвекат поломљеног стакла, затим сам угледао продавца који је изјурио на врата и пошао према мени вичући нешто неразумљиво. Кад је стигао до мене, шепчао ме је својим огромним рукама за оба уха и продрмало ме тако да сам мислио да ће ми их ишчупати. А онда се однекуд створи милиционар. Он је брзо објаснио продавцу да ја нисам разбио излог него да је камен долетео из дворишта прекопута. Продавац је погледао тамо, промрљао нешто и отишао. Остали смо сами — милиционар и ја. Он ми је пришао и упитао ме како се зovem. Кроз плач сам му одговорио да се зovem Миле и да станујем у овој улици, преко дута станице Милиције. Он ме погледао по глави и рече: „Лепо, Миле. А сад, хајдемо. Ти кући, а ја у станицу да предам дужност.“ „Добро“ — рекао сам.

Кад смо били пред мојом кућом, на вратима се појавио мој отац. Потрчао сам према њему и у једном даху му све испричао. Отац је захвално погледао према милиционару и рекао му: „Хвала, друже!“ Отрчао сам у кућу. Кроз прозор сам видео тату како и даље разговара с милиционаром. Осмехнуо сам се, иако ми је у глави све зујало.

Од тог дана мој нови пријатељ је често долазио код нас. Увек весео, увек спреман за шалу, он ми је постао нераздвајан друг, иако је међу нама била велика разлика у годинама. Често ми је причао о себи, о родитељима које није запамтио, него их је само замислио. Имао је свега три године када су му Немци убили оца и мајку.

Једне вечери, кад је као и обично ушао у наш стан, ја сам га још с врата замолио: „Грујо, причај ми зашто си постао милиционар. Он као да се тргао, погледа у мене и насмеја се: „Зашто?“ И поред осмеха могао сам му у очима видети нешто што до тада нисам приметно код њега. „Зашто“, понови он. „Али кад баш желиш, испричаћу ти.“ И поче:

„Било је то отприлике пре девет година. У близини нашег села налазио се напуштен рудник угља. Ни данас не

знам шта ме је натерало да уђем у њега, ноћу. Сигурно деџија радозналост. У тај рудник годинама нико није улазио. Ја сам био први после толико времена; носио сам фењер, боцу воде, мало хлеба и ништа више. Када сам ушао у први ходник, нисам одабрао нимало страха. Ни у другом, споредном. Тек кад сам ишао дубље, ухватио ме је страх. У једном тренутку нисам могао да издржим и потрчао сам назад. И наравно, није било много потребно да труле греде попусте и да се земља одрони и затвори ми иза. И пре него што се проломно страховити тресак, успео сам да викнем: „Упомоћ!“ Затим ми је на очи пала тата. Нисам ни знао колико сам лежао док се нисам освестио. Бојао сам се да отворим очи и видим да се налазим жив закопан. Ипак сам отворио очи и нисам могао да поверујем у оно што сам угледао. Изгледало ми је да сањам. Налазио сам се у соби пуној људи који су живо разговарали. Погледао сам у руке и видео да су у завојима. Осетио сам да ми цело тело трне и пао у окрепљујућу сан.

Груја само зачас престаде да прича, јер је у собу ушла мајка, али кад она мирно седе, он настави:

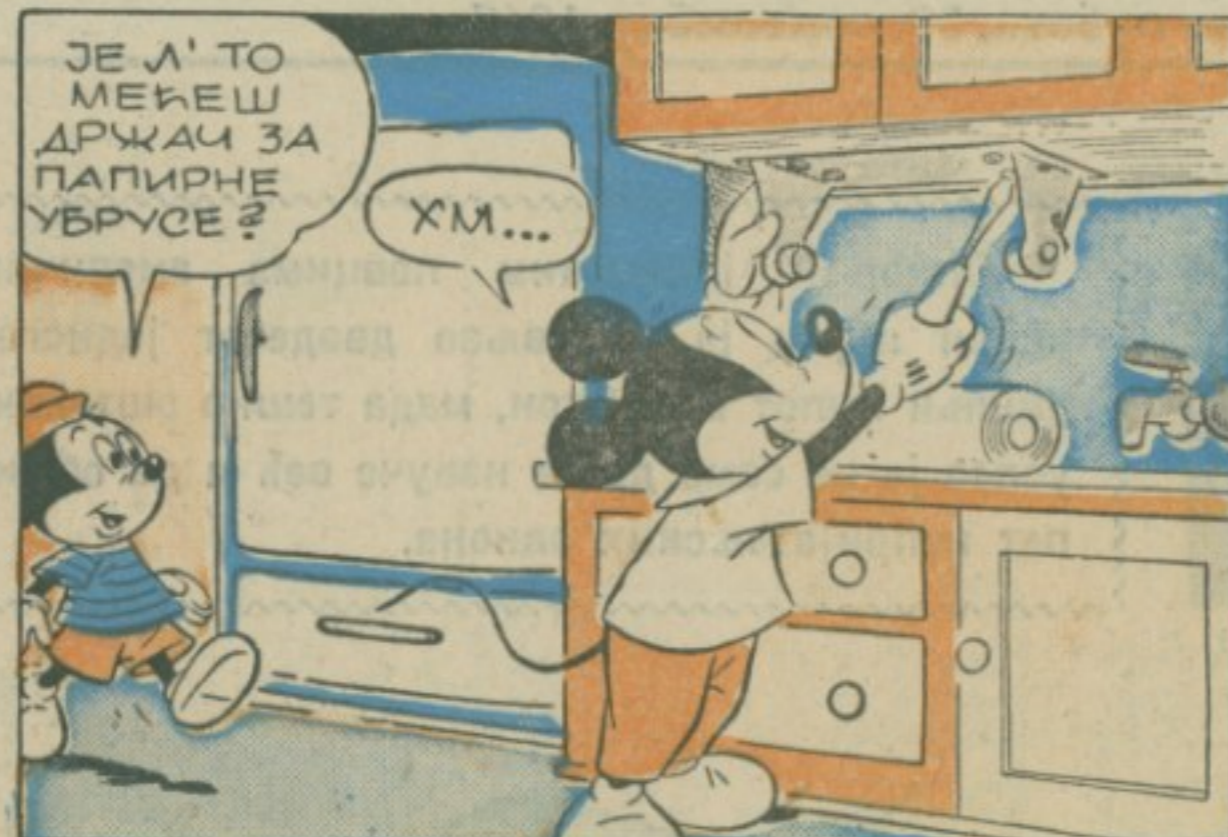
„За месец дана био сам пот-

пуно здрав. Тек онда су ми људи испричали ко ме је спасао. Био је то милиционар Жарко. Он је вршио дужност у два села. У нашем и оближњем. Оне вечери људи су чули грмљавину, али ништа могли да претпоставе шта се то у планини дешава. Тек сутрадан неки сељаци су пролазили покрај старог рудника и видели да тамо нешто није у реду. Када су пришли ближе, видели су на месту где је био рудник само рушевине, на њима су наши мени, а мало по-даље нечије ноге су врнеле из рушевина. Кад су разгледали рушевине, препознали су у погнутом милиционару Жарка. Претпостављали су да је он био у близини кад се рудник рушио и да је чуо мој позив за помоћ. Пошао је да ми помогне. Утврдили су да је голим рукама разгртао камење и мене извукао. Том приликом је цео блок камења пао на њега. Тако је погнуто свесно вршећи своју дужност. Нико ми није ништа рекао, али сам ја знао да треба да наставим тамо где је он стао.“

Груја је заћутао. Ја сам хтео нешто да кажем, али сам се предомислио, у очима сам му угледао сузе. Оборнио сам главу и ништа више нисам питао.

МИКИ

WALT
DISNEY

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

Џони је успео да иквуче сериз из храма. Тренутан касније зидине старог здања срушиле су се под тежином монголске непогоде... Покопавши заувек и идола и дијамант у његовој глави...

